

ئىرۇتتىك ئە كۆمە ئە شىعەرى: "چاگەتتىك ئە كۆنە دەكرم"ى قوبادى جەلىزادە دا

د. رىزان صالح مەولود

زانكۆى كۆپە

بەشى كوردى

پىشەكى

ئەدەب بە گشتى لە مرۇف و ژيانى تايبەتى ئادەمىزاد و ژىنگەى دەوروبەرى دەدوئى، ئىرۇتتىكىش وەك بەشىكى سەرەكى ژيانى مرۇف دادەنرەت، لەبەرئەو ئەدەب بە جۆرىك لەجۆرەكان كەم تا زۆر دەچىتە ناو بابەتەكانى تايبەت بە ژيانى سىكىسى و ئىرۇتتىكاو.

پەيوەندى نىوان ئەدەب و ئىرۇتتىك بەپەككىك لە بابەتەتە كۆنەكان دادەنرەت، چونكە سىكىس لەگەل پەيدا بوونى مرۇفەو ھەبوو و لە مەعريفە مرۇفایەتییەكاندا گوزارشتى لىكراو، ئەدەبى كوردىش وەك لایەنىكى ژيارى تاكى كورد بەدەر نەبوو لەباسكردى لایەنە شاراوەكانى سىكىس، بەتايبەتیش لە قۇناغى ھاوچەرخ و تىكە ئاوبوونى كۆمەلى كوردى لەگەل شارستانىيەتەكانى دىكەى دراوسى و جىھانىدا، بۆپە ئەگەر لە ئەدەبى ھاوچەرخى كوردى برونىن چاومان رۇشن دەپتەو بە بەرھەمگەلىكى كەلەكە بوو لەو بواردە، كە بەجۆرىك لە جۆرەكان ئەو بەرھەمانە بەشىوئەپەكى دەگمەن و تاكەكەسى لەرووى رەخنەى ئەدەبىيەو ئاورپان لىدراوئەو.

زۆربەيان فەرامۇشكراون لەلایەن رەخنەگرانى ئەدەبى ھاوچەرخى كوردىيەو، لەبەر ئەم ھۆكارانە ناونىشانى ئەم باسەمان كورد بە(ئىرۇتتىك لە كۆمە ئە شىعەرى چاگەتتىك لە كۆنە دەكرم"ى قوبادى جەلىزادە دا) بەو ئامانجەى بە شىوئەپەكى رەخەگرانە دەقەكان شىكاربەكەين و نویشكىك بىخەينە سەر رەخنەى ئەو بواردە و خالە ناديار و ئالۇزەكانى دەقە ئىرۇتتىكىيەكان دەربىخەين.

پىرۇگرامى لىكۆلئىنەوئەكە: لە پىشەكەيەك و دووبەشى سەرەكى پىكھاتوو و لە كۆتاشدا ئەو ئەنجامانەى لىكۆلەر لە كرۇكى باسەكە بەدەستى ھىناو لە چەند خاللىكدا خراونەتە روو، لەبەشى يەكەمدا لە بابەتەكانى(چەمك و زاراو و پىناسە و مېژووى ئىرۇتتىك) لەگەل پەيوەندى نىوان ئىرۇتتىك و شىعەرىيەت دووين، ھەرچى بەشى دوومە زياتر پراكتىكىيە و باس لە رەنگدانەوئەى ئىرۇتتىك كراو لەو كۆمە ئە شىعەردە ھەرەكە تىوانىومانە سى جۆرى ئىرۇتتىك لەو دەقانە ھەلبەئىنجىن.

سنوورى ئەم باسە لە چوارچىوئەى شىعەرى ھاوچەرخى كوردى دايە بە وردىش كۆمە ئە شىعەرى چاگەتتىك لە كۆنە دەكرم ى قوبادى جەلىزادە.

مىتۆدى باسەكە: برىتییە لە مېژووى، وەسفى شىكارى، رەخنەى.

گىرۇگرفتى باسەكە: فراوانى چەمك و جۇرەكانى ئىرۇتىك لەلايەك، لەولايتر لەبەر سانسۇرە كۆمەلەيەتى و سىياسىيەكان بەشېك لە سەرچاوەكان، تەنيا لەرپىگەي ئەلىكتىرۇنىيەو دەست دەكەون، كە بە ئەستەم ژمارەي لاپەرەكانيان ديارى دەكرىت، چونكە وتار و لىكۆلئىنەوون لەسەر سايت و مالىپەرە ئەدەبى و تاكە كەسىيەكان. سوود و ئامانجى لىكۆلئىنەووكە: لەوودا خۇي دەبىئىتەو، كە بۇ يەكەم جارە ئاور لە بەرھەمەكانى شاعىر دەدرىتەو لە بارەي ئىرۇتىكانى دەقەو.

بەشى يەكەم:

چەمك و زاراو و پىناسەي ئىرۇتىك :

رەگ و رېشەي ئىرۇتىك پەيوەستە بە كلتور و ئەدەبىياتى كۆنى گرىكى، كە خوداوەند لەو كەلتورەدا تىكەلأوى ژيانى ئاسايى مرۇفەكان بوو، ئىرۇتىك وەك و چەمك و پىناسە بە پەيوەندى و تىكەلأوى نىوان نىر و مى دەگوتىت، كە ئەوكات خوداكان ئەوكارىەان هەندىچار لەنىوان خۇيان، ياخود لەنىوان مرۇفەكان، ياخود جارى واش هەبوو لەنىوان مرۇف و خوداوەند ئەنجام دەدرا، بەپىي گىرپانەووكەكان فېنۇس (ئەفرۇدېت) ژمارەيەكى زۇرى پەرى و خوى بچووكى لەبەر دەستدابوون، كە يەككىيان ناوى (ئىرۇس) بوو و هەمىشە لەگەلئىدا بوو، ئىرۇس هەلگىرى كەوانىك و دوو تىر بوو و هەمىشە چاوەدېرى ئەوى كر دوو، كە فېنۇس سەرنجى لىدەدات و مەيلى لىيە بۇ ئەوئى بىكاتە ئامانجى تىرەكەي و گرفتارى عىشقى خوىي عىشق و جوانى بكات (عومەر رسول خدر، ۲۰۰۵، ل ۸۱) لە هەندى گىرپانەووشدا (ئىرۇس) خوداوەندى عەشق و جوانى و رەگەز و مندال بوون بوو، ئەفرۇدېت دايكى بوو و (ئارىس) باوكى، هەروەها ئامازەي رەنگدانەوئى سىكس بوو لە شارستانىتە مرۇبىيەكان (أمال عواد رمضان، ۲۰۱۳، ص ۳) (ئىرۇس) لە مېژوودا بەو ناسراو كە هەمىشە كەسىكى رپوت و قوت بوو و تىرەكانى دەستىشى يەككىيان زىرپىن بوو، ئەوئى تىرش قورقوشم، هەركاتىك وىستباي دووكەس بەيەك بگەيەنىت، ئەوا تىرە زىرپەكەي ئاراستە دەكرىن، ئەو كاتەش دەپويست دوو دل لىك بكات بە تىرە قورقوشمىەكە دلى دەپىكان (سەنگەر ناظم حسين، ۲۰۱۱، ل ۷) واتە بەشپوئەيەك (ئىرۇس) پەيوەندىەكى تووندوتوللى لەگەل بەيەكگەيشتى رەگەزەكان هەبوو، پاشان رپوتىە هەمىشەيەكەشى بوو ھۆكارىك بۇ گواستەوئى چەمكەكە بۇ نىو ئەدەبىيات و ئەو ئەدەبىياتە بەكاربىت، كە باس لە رپوتەمەنى و دەرخستە جەستەيەكانى تايبەت بە سىكس دەكات .

چەمكى ئىرۇتىك بە واتاى وەسفى سۆزدارىش دىت لەرپووى هەستكرىن و حالەتى پىوەست بە ئاويتەبوونى جەستەيى و سىكسى، وەكو چەمكىكى گشتى ئەو تىكستانە دەگرىتەو كە باكگراوندىكى رپوتيان هەيە (زانا خەليل، ۲۰۱۲، ل ۱۹-۲۰) .

(ئەفلاتون) وەكو فەيلەسوفىك رپوتى بە شتىكى باش و پەسند زانىو بۇ ئەدەبىيات، ئەوئەتا لە گفتوگۇكانى كۆماردا ئامازە بەو خالە دەكات، كە كاتىك سىپارتەيىەكان بە رپوتىيەو وەرزش و چالاكىان ئەنجام دەدا، بەو كارەبان كەرەسەيەكى پەسند و گونجاويان خستە بەردەستى كۆمىدىا نووسەكان (ئەفلاتون، ۲۰۰۶، ل ۲۱۹) لەمەشەو رپوتى پەيوەست دەبىت بە داھىيان، چونكە هەم دەبىتە كەرەسەي وپنەيەكى واقىعى بۇ نووسەران، ئىرۇتىك باس لە حەزوو ئارەزوو نەپنىەكان دەكات، تاوتويى چىژى پەنھانى ژيان دەكا، چاوى ئىرۇتىك سنورە داخراوەكانى نىر و مى بەتايبەتى، بەگشتى مرۇف دەشكىئى و ژيانيان لەوپەرى رپوتىدا نىشان دەدا، هەروەها باس

له جوانی لهش و لارو جولانهوهی لهش و رښتاری ناسك و گهمه دلداريهكان و راموسان و ناويزان و دستبازی تا دهگاته سنوری سيكس دهكا . (پيشرهو سهيد برايم، ۲۰۰۹، ل ۱۶۲) سهرباری ناسكى جل و بهرگی نيرومی بهتايبهتیش جلهكاني ژيرهوه بهشيويهكي رومانسيانه و ناسك نيشاندهدات و چيزی سيكسی خویندر دهبزويڼی، لهوهشوهه روون دهبیتهوه که ئيروتيك و نهدهبی ئيروتیکی کار لهسهر غهريزهی سيكسی و وروژاندنهكان دهكات، که پهيوهستن بهو لايهنهوه .

له بهرهمی نهدهبی ئيروتیکدا دوولايهه له پهيوهنديهکی عاشقانه، يا تاکه لايهنيکی رهگهزی لهگهډ يهکتردا له خوشهويستيدان بهنمونه (کچ لهگهډ کچدا) وهسفی کار و کردهوه يا مهيله سيكسيهكان تهنها بهشيکی بهرهمهکه پیک دین، لهم جوړه نهدهبهدا جوانی و جوانناسی چيگهيهکی بلندی ههيه و به وشهکردنی کرداری سيكسی يا نيشاندان و جهخت کردنه سهر نهندامه سيكسيهكان ناوهرؤك و كرؤکی سهرهکی بهرهمهکه پیک دین (ناصر غياثي، ۲۰۱۰، ل ۱۷) خالتيکی دیکه ی گرنګ له بهرهمی ئيروتیکدا شوینی رؤح و دهرروونه بهرامبهه جهسته، لهبهه نهوهی مرؤف جياوازی لهگهډ بوونهوهرهكاني دیکه دا ههيه و سيكس تهنها بو زيدهکردنی نهوه و چيزيکی سهرپيپانه نهنجام نادات، بهلکو بو نارامی دل و دهرروون و رؤحيش سوودی ليورهدهگريت، لهوهشوهه نهدهبی ئيروتیکی تهنيا پيوهست نييه به نيشاندانی جهسته و نهندامه سيكسيهكاني نيرومی، بهلکو مهبهستهی هاوگونجاوييهك دروست بکات له لايهنی ماددی و معنهوی رهگهزهکاندا، روونتر بلين پیکهوه کوکردنهوهی جهسته و رؤحه لهکاتی دياريکراودا، بهم شيويهش تهنيا بوونی جهسته و نيشاندانی وروژينهرهكاني نير و می بهرهميکی ئيروتیکی بهپيز دروست ناکهن، چونکه جوانی ناکهويته بهر شهپولهكاني ههستی خویندر بهبی نيشاندان و بهرجهستهکردنی لايهنی رؤحی رهگهزهكان، بهو واتايهی دهرچوونی نووسهر يا شاعير له تيکه لاوکردنی نهوه دوو لايهنه، شيعرهکهی له مهبهسته بنچينهيهکه دهردهچی و زور کاتيش دهبیته شيعريکی داشورين، سهرهراي نهوهی چيزهکهی بو سيكس دهبیته چيزيکی کاتی و هه لگری سيمای توندوتيزی، ههر لهو بارهيهوه نووسهري ئيرانی (عهباس معروفي) پيپوايه، ئيروتيك بریتيه له وينهگرتنی جوانی رښتاری سيكسی، نهوهك نيشاندانی خودی پرؤسهی سيكسی، لهبهه نهوهی نهوه روونه که ههمو کات رښتار و جوړه سيكسيهكان جوان و گونجاو نين (عباس معروفي، ۲۰۰۷، ل ۱) .

لهرووی بهکارهينانه زمانيهكانهوه، نووسهر و شاعيري ئيروتیکی دهست والاتره له ههر مهبهستيکی دیکهی نهدهب، چونکه نهوه نووسهريکی لهوجوړه خالييه له تابؤ جهستهيهكان و فهزای بهرهمهکهی دهکاتهوه بهشيوهی وينهيهکی ناشکراو روون بو جهسته، ههروهها نهوه وشهو زاراوانهی که تايبهتن به وردهکاريهكاني جهسته، بهشيويهکی بهرفراوان بهکاريان دهينيت (فليحه حسن، ۲۰۱۰، ص ۱۷) لهو ريگهيهشهوه نووسهر و شاعيري نهوه جوړه بهرهمه دهگاته نازاديهکی رهها له چوونه نيو نهينيهكاني تايبهت به پرؤسهی سيكس و بهرهم هينانی وينهی ئيروتیکی سهرنج راکيش، که رهنګه ههرگيز له واقيعدا رووی نهدابيت، ياخود نهينراييت .

زورچار سنوری چهمی سيكس و ئيروتيك لهيهك جياناکرينهوه و تيکهډ بهيهکتری دهبن، بههوی نهوهی سيكس کهرهسهی بنههرتی ئيروتیکه، بهلام ههردوو چهمکهکه جياوازيان ههيه و ناکري تيکهډ بهيهکتری بکرين، ئيروتيك بهر له ههرشتيك تايبهتمهنديهکی مرويهه و سيكسيکی به کومه لايهتی کراوه و شيوه گوړاوه له ريگهی خهيال و ئيرادهی مرؤفهوه، سهرهکيترين جياوازيهك که ئيروتيك له سيكس جيادهکاتهوه جوړاوجوړی و نا

كۆتايى شىۋەكانىيەتى لە ھەر كات و شۆيىنىكى ئەم سەرزەمىنەدا ئىرۇتىك دروستىكراو و داھىنراوى جۇراوجۇرى و بى ۋەستانە، سىكس ھەمىشە يەكسانە ۋەك خۆيەتى (اوكتاويو پاز، ۲۰۱۵، ل ۸) .

ھەرۋەھا خالىكى دىكە ئەۋەپە كە سىكس تەنيا تايبەت نىيە بە مرۇف، بەلكو لاي بونەۋەرانى دىكەش دەبىنرەت، بەلام لاي ئەوان گۇرانتكارى بەسەر دانايەت، ھەرچى مرۇفە بەپىي كات و شۆين و سەردەم چىزە جياۋازەكان و كلتور ھەزى تاكەكانەۋە سىكس دەگۇرۇ بەۋ چەشەنى كە خۇى ئارەزوۋى لىدەكات، ئەۋ گۇرانتكارىيەشى ئىرۇتىك لە سىكس جىادەكاتەۋە، بەۋ ھۆيەشەۋە چىز و تامەزىۋى سىكس پەگ و ئىرۇتىك گەلۇا و ەشق ميوەى درەختى سىكسوالىتى مرۇف پىكەدەھىنن (داريوش برادى، ۲۰۱۳، ل ۲۱) .

سەبارەت بە زاراۋەى ئىرۇتىك بە ھەمان چەشەن زاراۋەكە بىنجىكى گرىكى ھەپە و لە ناۋى خوداۋەند (ئىرۇس) ۋەرگىراۋە، ھەرچى (Erotic) ى ئىنگىلىزىيەكەشە بەۋاتاي ۋرۇزىنەرى شەھۋەتى سىكسى دىت بە ھەمان چەشەن ھەر لەۋى ۋەرگىراۋە (محمود خلیل، ۲۰۰۹، ل ۲) لە زمان و ئەدەبى ەرەبىدا بەرامبەر ئەدەبى ئىرۇتىكى ھەردوۋ زاراۋەى (الادب المكشوف) و (الايروتىكى) بەكاردەھىنرى، فارسەكانىش زاراۋەكانى (اروتىسم) و (تن كامگى) لە زمانى كوردىش (د.مارف خەزەندار) لە بەرگەكانى مېژوۋى ئەدەبى كوردىدا (شىعەرى كراۋە) و ھەندى جارىش (ئىرۇتىك) بەكارھىناۋە، بەلام (پىشپەۋى سەيد برايمى) ىش ۋەكو خۇى دەلى (بۇ ئىرۇتىك من ۋرۇتەمەنەم بەكارھىناۋە ۋەك زاراۋەپەكى كوردى) (پىشپەۋە سەيد برايم، ۲۰۰۹، ل ۱۶۳) بەلام بەشىۋەپەكى بەرېلۇا زاراۋە ۋەرگىراۋەكە (ئىرۇتىك) بەكاردىت لەناۋ ئەدەبى ھاۋچەرخى كوردىدا .

لەبەر تىكەلۇۋى ئىرۇتىك و سىكس لەگەل يەكتىدا، ھەرۋەھا دىدو بۇچوۋنى رەخنەگرانى ئەۋ بۋارە لە چەندىن گۇشەنىگاۋە پىناسەى ئىرۇتىك كراۋە .

(د.مارف خەزەندار) ۋا پىناسەى ئەۋ جۇرە شىعەرە دەكات كە ((شىعەرى كراۋە بۇ بەلگەى باسكردن و دەرختى شتومەكى شارۋەى ژن و پىاۋ بەئاشكرا بەكاردەھىنرى، لەبەر ئەۋەى لەناۋ كۆمەلدا باسكردنى ئەۋ جۇرە شتانه شەرمە) (د.مارف خەزەندار، ۱۹۹۲، ل ۱۷) ھەندىكىش ۋاى دەناسىنن كە ئەدەبى ئىرۇتىكى لە چىرۇكى خەيال و راستەقىنەى پەپوۋست بە پەپوۋندىيە سىكسىيەكان پىك دىت، بە ئامانجى ۋرۇژاندنى غەرىزەى سىكسى خۆينەر (د.دەريا، د.ھاۋزىن، ۲۰۱۵، ل ۱۹) .

(Anna Gruda) لە پىناسەى ئىرۇتىكدا لايەنى جەستەى و رۇخى رەگەزەكان فەرامۇش ناكات و يەكگرتنى ھەردوۋوكيان بە مەرج دادەننى كاتىك دەلى : ((ئىرۇتىك يەكىتى گيانى و دەرۋونى دلدارىيە، بەدەنگەۋە ھاتنى يەكترى جەستە و گيانە)) (پىشپەۋە سەيد برايم، ۲۰۰۸، ل ۱۳) ، بەلام (باتايلىيە) لەۋ باۋەرەداپە كە ئىرۇتىك ۋرۇكردنە بەلايەنى ژيانى مرۇف و بەردەۋام بوۋنى رەگەزەكان، بۇپە دەلىت: ((ئىرۇتىك رېگەدان و پەسەندكردنى ژيانە تا مردن)) (س.پ، ل ۲۴) .

(مارىنا) ىش ئىرۇتىك دەكاتە بەشىك لە سىكس و دەپەستىتەۋە بە زمان و شىعەرىيەتى دەقەكە جوانىيەك بەخشى تايبەت بىت بە سىكس (س.پ، ل ۲۵) .

بە برۋاى من ئەدەبى ئىرۇتىكى برىتىيە لە نىشاندان و دەرختى پەپوۋندىيە سۇزدارىيە قوۋلەكانى نىۋان رەگەزەكان لەگەل يەكتىدا، يا لەنىۋان تاكە رەگەزىكدا، لە سنورىك كە بەلايەنى كەم پەپوۋست بىت بە ۋرۇژانىكى سىكسى، ھەرۋەھا دوۋرېت لە توندوتىژى و لە نىۋىدا ھەردوۋ لايەنى جەستەى و رۇخى رەگەزەكان بەشىۋەپەكى ۋا تىكەلۇا بوۋىن كە ھەرگىز نەتوانرەت لەپەكترى جيا بىنەۋە، جگە لەمانەش ئەۋ ئەدەبە ھەستە

سيكسيه كانى خوینەر بچولینیت، چونکه ئەگەر ئەو ئەدەبە نەتوانیت کار لەو هەستانە بکات، بیگومان دەرچوووە لە ئەرکە سەرەکیەکی خۆی.

میژووی ئیروتنیک لە ئەدەبیاتی جیهانی و کوردیدا:

ئیرۆتیک وەکو پیشتر باسمان لە ڕەگ و ڕیشەگەیی کردوووە میژوویکی دوور و درێژی هەیه و بەرەهەمیکی بیژوماری ئەم ئەدەبە لە ئەدەبیاتی جیهانیدا بوونیان هەیه .

لە ئەدەبی هیندی کۆندا دیرینترین سەرچاوە سەبارەت بە سیكس و ئیروتنیک بەرچاوە دەکەوێت، کە کتیبی کاماسوتر (Kama sutra) یە، (کاما) بەواتای (چیز) و (Sutra) بەواتای (شیواز و سەلیقە) دیت، نووسەری ئەم کتیبە (فاتیسانا) یەو لە سەدە سییەمی زاینیدا ئەم پەرەوێ نووسیوە (بروانە Kama sutra . Anne hopper, ۲۰۱۶) کاماسوترا بەدریژایی میژوو کاریگەری جیھێشتوووە لەسەر هونەرەکانی سیرامیک و وینەکێشان و بەشەکانی ئەدەب، گرنگی ئەو کتیبە لە فیرکارییەکی کۆمەڵایەتیدا خۆی دەبینیتەووە (جیفری بارنەر، ۲۰۱۱، ل ۶۴) .

کاما سوترا لە چەندین بەشی جیاواز پیکهاتوووە، بەشیک لەمانە تایبەتە بە ئەدەب و شیعەر، واتا باس لە هۆنەرەوی شیعەر و غەزەل دەکات، ئەمەش لە ڕیگای چاندنی متمانە لەناو دلی ئەو کچەیی کە دەیهوێت دلی پیاویک بەدەست بهینیت لەسەر دەستی کچیک دیکەدا (س.پ، ل ۶۳)، هەرۆهە لە سەدە دوانزەهەمی زاینیدا شاعیری بەنگالی (جیادلغا) بەزمانی سانسکریتی قەسیدەیهکی بەناوی (گیتا گوفیندا Gita govinda) واتە (گۆرانیه كانى شوانى مانگا)ی نووسیوە، ئەم بەرەهەمە وینای مومارەسەیی خۆشەویستی لای مرۆفی خودایی بەزمانیک سیكسی دەکات (س.پ، ل ۶۷) .

لە ئەدەبی یۆنانیدا ئیروتنیک پینگەیهکی گرنگی هەبوووە، هەرۆهک پیشتر لای ئەفلاتوون باسی لێووەکرا، تا ئەوێ گەیشتبوووە ئەو راددەیهی کە هونەرەمەند و شاعیران دەستەیهک سۆزانی تایبەت بەخۆیان هەبوووە بەناوی (یوتریدە) کە جوانترین و ناسکترین پۆلی سۆزانیەکان و تەنیا خزمەتی نووسەر و هونەرەمەندانیان کردوووە (فازیل هییمەت، ۲۰۰۱، ل ۷۴) هەرۆهە لە شیعەرەکانیدا چەند شاعیریک دەست ڕەنگین و بەرەهەم ناسک هەبوون کە لەو بوارەدا جیگەیی پەنجەیان دیارە لەوانە (سافو) و (ئۆرۆپید)، بەتایبەت (ئۆرۆپید) کە شیعری زۆری لەبارەى توانا ئیروسییه کانهووە هۆنیووەتەووە (ویل دیورات، ۲۰۱۱، ل ۱۰۵) ، پاشتریش ئیروتنیکهتی یۆنانی گوزاریه وە بوئاو ئەدەبیاتی رۆمانی و لەشیووی گیاندارى غەریزه دار و چیژی سادهی رپوت و خووشی و لەززهتی ئیروسی و شیواندنی ئەندامە سیكسيه كان تەنانەت چ ژووری خەوتنی قەیسەریش لێوان لێو بوو لە تابلوی (سۆزانیەکان) کە هی نیگارکێشی یۆنانی (بارازیوس) بوو (امال عواد، ۲۰۱۳، ص ۳).

هەرچی ئەدەبی عەرەبییه، ئەوا لەسەر دەمی نەفامیدا و بەتایبەت لە شیعەرەکانی (امرئ القیس) چەند قەسیدەیهکی ئیروتنیکی بەرچاوە دەکەون کە باسی لە کردەیی سیكسی شاعیر دەکەن لەگەڵ دوزمن کە یەکیان (عنیزە)ی کچە مامی بوو و قەسیدەیهکی (۸۱) بەیتی بوو پەیهوئەدی سیكسيه كانی لەگەڵیدا نوسیوووە (سەنگەر ناظم حسین، ۲۰۱۱، ل ۱۴-۱۳) ئەوێ تریش زنیك بوو بەناوی (فاگمە) کە لەماله کەیی خۆیدا چەندین جار سیكسی لەگەڵ کردوووە و بەشیعەر دەریپریوووە .

لە کتیبیش کتیبەگەیی (شیخ النفرزوی) بەناوی (الروضة العاطر في نزهة خاطر) کە باس لە ئاداب و دابونەریتی سیكس و گەمە سیكسيه كان دەکات باشترین نمونەیی ئەدەبی ئیروتنیکە .

ھەرچى فارسەگانن ئەوا چەند بەرھەمىكى نايابيان ھەيە لە ئەدەبى ئىرۇتىكىدا بەتايىبەت لە كىتەبەگانى (الفىە و شلفىە ، ناسخ التوارخ)دا، ھەرودھا شىعەرەگانى (سوزنى، سمرقندى، سعدى، عبىد، نقامى، مەستى گنجوى، خاكشیر اصفهانى)دا ئىرۇتىك رەنگى داوۋتەوۋە(ناصر غياثى ۲۰۱۰، ۶ص ۲) كە دىيىنە سەر ئەدەبى كوردىش، ئەوا پىيوستە بەر لەھەر بەرھەمىك باس لە (مەم و زىن)ى (ئەحمەدى خانى) بىكرىت، لە مەم و زىندا دىمەنىكى جوانى ئىرۇتىكى نىشانداوۋە لەكاتى بەيەك گەيشتنى مەم و زىن لەناو باخى مىردا :

چەشم و لەب و سىنە و گردن و دوش	نۇشيان مەى دلتهرى لە ليوان
روخسار و زەقەن برۆ و بنا گوش	نە ژمار ھەبوو لەوى نە پىوان
يك ئىيىكھ بەدل يەك دەخوستن	كولم و چەن و لىو و سنگ و گەردن
ھن بويھ ددان و ھن دگەستن	ھەريەك دەم و دەستى بۆ دەبردن
روا نشنە لىبىد ژو مل يك تىھن	سەر بوونە گران لە سووكە ماچان

کردن دكرن لىيك و دوبيھن . (نەجات عەبدوللا، ۲۰۰۸، ل ۱۱۵) ھەر دەرد و كەسەر بۆ دادەپاچان (ھەزار، ۲۰۰۸، ۴۱۸)

لەدوای ئەويش لە ئەدەبى كوردى كرمانجى خوارودا (قەسىدەى مەستورە كە حەسنا و ئەدىبە بەحىسابى)ى (نالى) باشترىن نمونەى شىعەرى ئىرۇتىكىە، ھەرودھا شىعەرى (دوئ شەبى شەنبە)ى (مسباح بەگى ديوان) كە شوپىن پى ھەلگرتنى نالىيە بەرھەمىكى ناوازەى ئەدەبى ئىرۇتىكى كوردىيە، ھەرودھا (مىرزا غەفور)ىش شىعەرىكى نايابى ئىرۇتىكى ھەيە، جگە لە شىعەرى (خاتو شەپتان لەخەوا)ى (قانە)، كە ھاوشىوۋە ئەوانە لەخەودا باسى لە كوردەوى سىكىسى و پرۆسىسەكە دەكات. ئىرۇتىك و شىعەرىەت :

مەبەست لە شىعەرىەت بەشىوۋەيەكى بىنەرەتى برىتییە لە بەكارھىنان و تەوزىفكردىنى سەرچەم رەگەزەگانى ئەدەب لەپىناو ۋەرگرتنى فۆرم و ناوۋەرۆكىكى ئەوتۆى بەرھەمەكە، كە بتوانرىت پى جىباكرىتەوۋە لە بەرھەمىكى سەرزارى و نا ئەدەبى، يان بىيئە خالى جىباكەرەوۋە نىوان قسەكردىنى ئاسايى و زمانى بەرھەمى ئەدەبى .

پەيوەندى نىوان ئىرۇتىك و شاعىر بوون ياخود شاعىرىكى ۋەھايە دەتوانرى بوترى يەكەمىان بەريەككەوتنىكى شاعىرانەى جەستەيى و دوۋەمىشيان بەريەككەوتنىكى ئىرۇتىكى ۋشەيىە، ھەردووكيان لەبەرەمبەرى و ھاوسەنگىيەكى تەواۋدا دامەزراون (اوكتاويوپاز، ۲۰۱۵، ۵ل) .

شاعىر لە ئەدەبى ئىرۇتىكىدا بۆ ئەوۋە بگات بە راددەى سەرگەوتن و بتوانىت چىژىكى ئىرۇتىكى بگەيەنىتە خوینەرەكەى، لەسەرىەتى لە دوو رۋوۋە بەرھەمەكەى بنىات بنىت، يەكىيان خەيالە، كە بەھۆيەوۋە سىكىس و پرۆسەى سىكىسى جوانتر و رۋوناكتر نىشانەدات لەو واقىعەى كە خۇى ھەيەتى، دوۋەمىشيان زمانە، لەنىو ووردەكارىەگانى زمانىش شاعىر پتر لە ھەموويان پشت بە فەرھەنگى ۋشە دياركراوۋەگان دەبەستىت، واتە شاعىر بەدوای چىژدارترىن و سىكىسىترىن ۋشە بۆ ئىرۇتىك دەگەرى، تاوۋەكو بتوانىت چىژو غەريزەى سىكىسى خوینەر

بجولتینیت، ئەو دوو لایەنەى سەرەوهش رۆلێان دەبیت له بهیهکهوه گهیانندی جهسته و دەروون، یا لایەنى ماددى و مەعنهوى رەگەزەکان .

هەر وها پێویسته شاعیر له بهرهمیهى ئیروۆتیکدا ئیروۆتیکیهتى شاعیر پێش شاعیری ئیروۆتیکى بخات، به واتایهكى دیکه رازاندنهوى دەرەكى وشهیی بهتەنیا نابیتە هۆی دروست بوونی ئیروۆتیکیهتى شاعیر، له میژووشدا زۆریك له شاعیر هەن که ئیروۆتیکیهتى شاعیریان ناولیناوه نهوهك قەسیدەى ئیروۆتیکى، له بهرامبهرىشدا چهندیین شاعیر هەن که بریتین له ئیروۆتیکیهنى شکل و شیوه، ئەوهك ئیروۆتیکیهتى شاعیر (مهدى نصیر، ۲۰۱۲، ۲ل) به ئیروۆتیک بوونی شاعیر تەنیا له رۆوخساردا نایهتە ئاراوه، به لگو له تیکرپای ئەو خالانەى سەرەوه دروست دەبیت که باسمان کرد.

جۆرهکانی ئیروۆتیک:

ئیروۆتیک به گەلى چهشن و شیوه دابهش و پۆلین کراوه، به ئام به شیوهیهكى گشتی دوو جۆر یا دوو شیوهى ناسراو بهرچاو دهکەون، ئەوانیش بریتین له ئیروۆتیکى رۆحانى خهلووتی و ئیروۆتیکى ئازاد (سیکسی) هەردوو جۆرى ئیروۆتیک بهرهمهینانى منداڵ رەتدهکەنهوه و نیشانهى هەول له لایەنى رزگاری و ئازادى تاکهکەسى بهرامبهر دنیاى ناتەواو و نابەرجهسته و غهیره واقیعی به توێکلیانهوه دياره (بهروز صفدری، ۲۰۱۵، ۱۲ل) . هەردوو جۆرى ئیروۆتیک بریتین له دوو دياردهى ناکۆمه لایهتى، بهو واتایهى که هەم خهلووت نشینی و هەمیش سیکسی ئازاده لهناو زۆربهى کۆمه لگاكانى مروفايه تیدا رەت دهکړینهوه، به ئام سهربارى ئەوهش هەردوو لایەن بۆ ئازادى هەولدهن .

بهشی دووهم:

ئیروۆتیک له شاعیری قویادی جه لیزادهدا :

له ژيانى هەر پیاویکدا مینیههک، یا چهند مینیههک به ئاشکرا یا په نهان خوێ حهشارداوه، چ جاي ئەگەر پیاویکی شاعیریش بیت، چونکه هەر چهنده پیاو سیسته می پیاوسالاری هەمیشه له هەولێ ئەوه دابن که ژن له لایەنى کۆمه لایهتى و بوارهکانى دیکه بسپرێتهوه، به ئام ناتوانن له هزرى خویدا بسپرێتهوه و لێی رابکات، به لگهش له رۆژهه لات و رۆژئاواد ئەو بهرهمه زۆرهى چیرۆک و شاعیر و رۆمانه که له بارهى ژنهوه نوسراون (د. نوال السعداوى، ۲۰۰۶، ۱۰۸-۱۰۹) .

بێگومان دۆزینەوه و ئاشکراکردنی وینەى ژن لای شاعیر و هونهرمه‌ند، ئەرکێکو دەرۆزانی نهست (علم النفس اللاشعور) ئەنجامی دەدات له بهرئهوهى رهنگه له دیوه ئاشکراکهى رهنهگر نهتوانیت په‌ی بهو لایه‌نه ببات، ئەمه هه‌ندیچار سه‌بارت به دیوه دەرکه‌یه‌که‌ى ژيانى نوسه‌رىش هەر راسته هه‌روه‌ك (دراگۆلدیس) له باره‌ى په‌یوه‌ندى نیوان داهینانى ئەدهبى و نهستى نووسه‌رى باوه‌رى وایه که دەرۆزانی نهست داهینانى هونه‌رى له هه‌موو دیمه‌ن و باره‌کانیدا ئاشکرا ده‌کات، چونکه ئەو لایه‌نانه شتێك نین جگه‌له ديارده‌یه‌كى بايوۆلۆژى دەرۆنى، یا قه‌ره‌بووکردنه‌وه‌یه‌كى قورسى ئاره‌زووه غه‌ریزییه بنه‌رته‌یه‌کان، که شاراون به‌هوى سزاكانى جیهانى دەرەكى و ناوه‌كى (د. سامى الدروبی، ۱۹۷۲، ص ۲۲۹) بێگومان ئیروۆتیکیهت و روتیش په‌یوه‌ستن به غه‌ریزه‌ى سیکسیه‌وه لای مروّف، که له زۆربه‌ى کۆمه‌لگاكاندا تا ئەم‌رۆش به ئازادى ناتوانریت گوزارشتیان لیبکړیت، به‌هوى ئەو کلتوره بۆماوه نیرسالاریه‌ى، که بائى کیشاوه‌ته سەر ته‌واوى ژيانى رەگەزەکان به‌گشتی، به ئام ئەوه بۆ شاعیر و نووسه‌ر

شىئىكى دىكەيە، چونكە ئەوان لە رېڭاى داھىئانەكانيانەوۋە ھەولئەدەن نەستىيان خالى بىكەنەوۋە لە چەپپىنراوۋەگان بەتايىبەتتىش سىكس، بەمەش خۇيان رزگار دەكەن لەو گرى دەرۋىيانەى ھەيانە، يا بە ووتەى ئەرستۇ بە ئەركى پاكژدەنەوۋەى دەرۋونى خۇيان و ئەوانىتر ھەلئەستىن .

كە دىئىنە سەر باسى ئىرۇتىك لە شىئىرى قوبادى جەلئزادەدا، بىويستە ئەوۋە بلىئىن كە شىئىرى قوبادى جەلئزادەنمۋونەى بەرزى ئەدەبى ئىرۇتىكايە و ئەو لەبوۋارى نووسىنى ئەو جۇرە ئەدەبەدا دەستپىشخەرىيەكى ھىئە بوپرانەى كىرۋوۋە، بەھەق پىش زەمەن و كۆمەلى خۇى كەوتوۋە (ھەمە سەئىد ھەسەن، ۲۰۱۵، ۲۲ ل) قوباد يەكەم كەسىكە لە ئەدەبى كوردىدا سىرۋشتى ژن و دىوۋە شاراۋەگانى چىژى جەستەى و دەرۋونى پىكەوۋە كۆبىكاتەوۋە، ھەرچەندە زۇربەى شاعىرانى پىش خۇشى تۋانىۋىيانە جەستەى ژن بىكەنە كەرەسەى داھىئان و ھۆننەوۋەى شىئىر، بەلام نەيانتۋانىۋە بەسەر تەواۋى پەيزەگانى ژيان و نەپنەگانى لايەنەگانى ماددى رۇخى ژن سەرگەون، ئەو ۋەكو خۇى دەلئىت لەرېڭەى جەستەى ژنەوۋە بەدۋاى خالقيكا ئەگەرپى و تەنبا جەستەى ژنە كەواى لئەكەت بەردەوام لەدۋاى ئەو نەناسراۋەدا بگەرپى (رېزان صالح، ۲۰۱۰، چاۋپىكەوتن لەگەل قوباد) لەو رېڭەيەشەوۋە بارۋدۇخى رۇخى و جەستەى ژن رزگار دەكەت لەو نەرىتە كۆنەى كە پىشتر تىابىدا بوۋە، ھەرۋەك چون ئازادىيەكى پھاش لە ھەردوۋ پىروى جەستەى و رۇخىيەوۋە دەبەخشىتە ژن .

ئەمەش لەبەر ئەوۋە ئىرۇتىكىمى نوئى ۋەكو جىھانى مۇدېرن پەرىنەوۋەيە لە عەشقى رەھا ئەخلاقىياتى پىرۋزى لاشە و پەيوەندىيە سىكسىيەگان بەرۋوۋى پەسەندى نەمرى خود و ئارەزوۋى دەست گەشىتن بە خۇزگەى عىشقى و سىكسى فانى لەم رۇزگارە ماددىيەدا (دارىۋوش برادىرى، ۲۰۱۳، ۲۱ ل) ، قوبادى جەلئزادە داھىئاننى خۇى لە جەستەى ژندا دەبىئىتەوۋە، جا ئەو ژنە ھەر جۇرە جۇرېك بىت لە جۇرەگانى ژن گىرنگىيەكى ئەوتۋى نىيە، تەنبا ئەوۋە نەبىت كە لە رېڭەى جەستەى ژنەوۋە ھىزىكى ھونەرى زۇر گەورە بەدى دەكەت، كە ھەمىشە تۋوشى سەرسۋرمان و رامانى دەكەت، جەستەيەكى نازدارى ژن واى لئەكەت بىر لە ھونەرىكى يەكجار گەورە بىكاتەوۋە (رېزان صالح، ۲۰۱۰، چاۋپىكەوتن) ئەو داھىئانەش بەسراۋەتەوۋە بە ئازادى، واتە ئەو لەو باۋەرەدەيە كە رۋوتى جۇرېك لە ئازادى دەبەخشىتە شاعىر، كە لە دىمەنەگانى دىكەى ژياندا ئەو جۇرە ئازادسە بوۋنى نىيە، ياخود ھەستى پىنكارىت ھەرۋەك خۇى لەو بارەوۋە دەلئىت: ((كاركردن لەسەر جەستەى ژن و ھەرامەگان واتە ئازادى تاكە كەسى، چونكە پىچەوانەى (تبار)كەى كۆمەل دەروات، ئەمەش ماسىيە ئازاد و زىندۋوۋەگان، كە پىچەوانەى تىار دەرۋن، ماسىيە مردوۋەگانىش لەگەل تەيار دەرۋن)) (قوباد، بەرنامەى دىدگا) ئەمەش برىتە لە جۇرېك لە رۋوبەرۋوبوۋنەوۋە پەسەندىكى ئەو كىتورەى كە كۆمەل پەسەندى دەكەت، كە لە بنەرەتدا خۇى لە پابەندىبوۋن و تابۇكارىيەوۋە دەبىئىتەوۋە، بۇيە شاعىر ھەولئى بەزاندىنى سنورە تابۇگان دەدات و شۇرەدەبىتەوۋە بۇ ئەو دىمەنەنى كە لەناخى زۇرىنەى گەل ھەيە، بەلام بەھۋى لەمپەرى كىلتورى كۆمەلئەتەوۋە ناتۋانىت دەربىرپىن، لەو رېڭايەشەوۋە وئەى شىئىرى قوباد جۇرېكە لە ئازادىكى جەستەى و رۇخى ژن، نەك بەواتاى سۇزانى بوۋن بەلگو بەو واتايەى كە رزگار كەربىت لەو كىتورە، بىگومان لەمەشدا پىشت گشت شاعىرانى سەردەمى خۇى كەوتوۋە، چونكە لەرۋوۋى وئەيەوۋە (كە شىئەرەگانى زىاتر ۋەك وئەى كامىراى خەيالى) خۇيان زىاتر دەنۋىنن زۇرتىر بۋىرى بەدەست ھىناۋە و وئەى واى خولقاندىوۋە، كە پىشت لە شىئىرى كوردى ھەستى پىنەگراۋە، يا گوزارشتى لئەگراۋە ئەو قسەيە سەبارەت بە زمانىش ھەر راستە، چونكە لە فەرھەنگى شىئىرى قوبادى جەلئزادەدا، وشەگەلئىكى زۇر ھەن كە بە زەھمەت دىنە ژماردن، ئەو وشانە پىش ئەو لە شىئىرى كوردىدا نەبوۋن

(حەمە سەعید حەسەن، ۲۰۱۵، ل ۲۲) جگە لەمانەش قوباد شارەزایانە توانیویەتی ئیروۆتیکەتی شیعەر پێش شیعری ئیروۆتیکە بخت، بەو واتایەیی دیمەن و وینەکان کرۆکی گشتی ئیروۆتیکەتن لای قوباد، کە لە چەندین گۆشەنیگای رۆحی و جەستەیی جیاوازهوه لێیان دەروانییت، نەوێک زمان ببیتە ئامرازی سەرەکی ئیروۆتیک، بە واتایەکی دیکە لە ئیروۆتیکەتی قوباددا وینە و روانین پێش فۆرم و شیوەی دەرەکی شیعەرەکان دەکەون و ئەوسا زمان خۆی بەدوایانەوه دیت، کە بەگشتی لەو دیوانەدا و لە بەرەهەمەکانی دیکە شاعیریشدا بریتییە لە زمانیکی سادە قوول، بێ ئەوەی مەزە توشی بیزاری رەوینەوه بکات .

هەر وەها دیسان قوبادی جەلیزادە، شارەزاییەکی تەواوی هەیه لە سنوری شیعەرەکی خۆیدا، چونکە لە شیعری ئیروۆتیکدا هێڵیکی باریک هەیه، ئەگەر شاعیر ئاگادار نەبیت لەو هێڵە باریکەدا، ئەوا شیعەرەکی لە ئیروۆتیکەوه بازەدات بۆسەر پۆرنۆگرافی (تەرزە جاف، ۲۰۱۵، ل ۱/۲۸) .

لایەنیکی دیکە جیاکەرەوه لە ئیروۆتیکەتی شیعری قوباددا لەو خالە روون دەبیتەوه، کە شاعیر بە پێچەوانەیی زۆریک لەوانە لەبارە ئیروۆتیکەوه دەنووسن، بینای ئەندازەیی جەستەیی ئافەرتی فەرماوش نەکردوو، واتە تەنیا نیزی کامیرای شیعری چڕ نەکردۆتەوه لەسەر ئەندامە سەرەکیەکانی زاوژی ژندا، بەلکو دەستی گەشتوو بەسەر تەواوی کەلێنە تاریکەکانی ئەو جەستەییە، تەنانەت (قومیانی - بنی پی) و (تووکە بەر) و (سانتی) و (خوینی کچی)یشی داوەتە بەرباس، ئەمەش ئەوە دەگەیهنیت، کە جەستەیی ژن لای قوباد بەتەواوی وردەکاریەکانیەوه شتیکی پەسند و جوانە، هەتا ئەوەی کە خەلکانی دیکە بیز لە هەندئ شوین دەکەنەوه، نەک بیخەنە چوارچێوەی شیعەر، بەلکو بەسەر زارینش باسی لێوه بکەن، یا لە خەیاڵیاندا بجوێتەوه، هەر وەها سەرباری ئەمانەش هەندێجار قوباد دەبیتە کەسایەتیەکی (فیتیشتی) ئیروۆتیک، کە لە بنەرەدا بریتییە لە هەست و چێژی سێکسی و تاییبەتی کەسێک بۆ کەلوپەلە دیاریکراوەکانی ژن و هەلوێستە دیاریکراوەکان و جلە دیاریکراوەکانی ژێرەوهی ژنان وەکو (مایۆ - دەری - ستیان - ستراب - کۆلۆن - ژیر کراس ...) (اسعد الامارە، ۲۰۰۵، ع ۱۲۲۴) قوباد چێژ وەردەگرێ لە باسکردنی جلە و رووژینەرەکانی ژێرەوهی ژنان و کەلوپەلەکانی جوانکاری تاییبەت بەژنان لە نمونە (سوراو و سپیاو و ماسکارە) هەر وەها رەنگ شوینیکی دیکە تاییبەتی دیاریکراوەوه لە شیعەر ئیروۆتیکەکانی قوباددا، شاعیر رەنگە و رووژینەرەکانی وەک سوری کال، یاخود مۆر لە زۆربەیی شیعەرەکانیدا بەکار دەبات، کە جوێک لە وروژاندنی سێکسی بە خوینەر دەبەخشن کەم تا زۆر لە رەنگەکانی دیکەدا بوونیان نییە .

لە ناوەرۆکی دەقیشدا شاعیر ئەو مێینەیی باسی لێوه بکات لە شیعەرەکانیدا هەمیشە مێینەییەکی ژنە، زۆر بە دەگمەن ئەو سنوورە تێدەپەرینێ بۆ کچ، هەر وەها رووتی سروشت تیکەل بە رووتی ژن دەبیت، ئەم خاسییەتە سنووریکی فراوانی شیعەر ئیروۆتیکەکانی شاعیر پێکدەهینیت، وێرای ئەوەی هەندێجار ئاژەل بە نمونە (سەگ و پشیلە) تیکەل بە دەقەکان دەبن و شاعیر تەمەننایان پێدەخواییت، لەوەشەوه روون دەبیتەوه، کە ئیروۆتیکەتی قوباد هەرگیز تا کە لایەنانە نییە، چونکە لە دەگمەنترین کاتی پەیدا نەبوونی نێرینەشدا، شاعیر ئاژەلێک دەکاتە هاوێلی مێینەییەک و خۆزگەیی پێدەخواییت، کە لەسەر جەستەیی ژنیکدا خەوی لێکەوتوو، یا لەگەڵیدا دەچیت بۆ حەمام .

لەگەڵ ئەوانەشدا دیاردەیی نەشوەی سێکسی (نۆرگازم) کە دا ترۆپکی چێژی سێکسی رەگەزەکانە ئەو کۆتا هاتنی پڕۆسەیی جووت بوونە، لە شیعری قوباددا کەم بەرچاو خراوه، تەنیا لە شیعریک نەبیت، ئەگینا لەو دیوانەدا

ئەوۋە روۋە نابىئىيەت، بېگومان ئەوۋەش خويىندىنەۋە و زانىنى ھەست و چىژى سىكىسى خويىنەرە، چونكە ھەرگىز بە نىشاندىنى دىمەنى كۆتايى پىرۇسەكە چىژ .

ئىرۇتىك لە دىۋانى (چاگەتېك لە كۆنە دەكرېم)ى قوبادى جەلئىزادەدا : ئەگەر بمانەۋى بەۋوردى باس لە ئىرۇتىكىيەتى شىئىرى شاعىر بىكەين، پىۋىستە ھەلۋەستە لە سى لايەن بىكەين ئەۋانىش برىتىن لە:

۱. ئىرۇتىكاي دەرەكى يا ماددى .

۲. ئىرۇتىكاي دەرۋونى يا رۇحى .

۳. ئىرۇتىكاي فېتىشىتى يا ئىرۇتىكاي جل و بەرگ .

ئىرۇتىكاي دەرەكى يا ماددى : مەبەست لەو جۆرە ئىرۇتىكايە نىشاندىنى ئەندامەكانى جەستەى ژنە بەرووتى، يا نىمچە رووتى، كە بەشىۋەيەكى گشتى خۇى لە ئەندامە وروژىنەرە سىكىسيەكان دەبىئىتەۋە و دەتوانىن بەو شىۋەيە پۆلېنى بىكەين :

۱. جەستە بەگشتى :

لېرەدا شاعىر بە ووردى باس لە جەستەى ژن دەكات و نايەتە سەر باسى ئەندامەكان واتە جەستەى ژن دەبىتە يەكەيەكى گشتى ھەرۋەكو لە شىئىرى (پرووت بوونەۋەى ئاۋ لە ھەموو رەنگىك)دا ئامازەى بۆكراۋە :

لەشى چەپكىك مۆمى خودايى بوو، لە تارىكىدا دەبرىسكايەۋە

ئەو ھەموو تالە تىشكە چىۋو بە لەشى من و دىۋارى ژوورەكەدا

ھەلۋەگەرەن

لەتە ئاۋىنەيەكى دامى، بچووك بەقەد ناولەپى فرمىسك

تيايدا، بەھەشت رووت و پرووت، لەسەردەم پالگەوتىۋو

من بۆنم بە پشت و كەمەرى گولەكانەۋە دەكرد

لە ھەموو درزىكى لەشىدا، شوۋشە عەترىك رۇابوو

نەمامىكمان، لە چەمكىكى تەپ و پاراۋدا، ناشت

ئەو بە بىرقەى گىلاس، دەرۋازى بۇ ۋالآكردم . (۲۴۶ل)

لەم شىئىرەدا جەستەى خۇى و جەستەى ئەو ژنە، ناۋى نەھىئىراۋە يەكەدەگرن، ھەرۋەھا شاعىر ئەۋەندە ناچىتە ناۋ وردەكارىيە چىژىنىيەكانى جەستەۋە، بەلگو بەلايەۋە كيانىكى سەربەخۇى پارچە نەكراۋە .

۲. ئەندامەكان :

مەبەست لەو جۆرەدا ئەۋەيە كە شاعىر لە شىئىرەكەيدا ھەموو جەستەى ژن، يا جەستەى خۇى باس

ناكات، بگرە تەنھا يەككىك يا دوۋان باس دەكات و لەسەرى دەپرات ئەمەش بەۋوردى دابەش دەبىت بۇ

ئەمانەى خوارەۋە .

أ- شان و مل :

شان و مل لە شىئىرە ئىرۇتىكىيەكانى قوباددا جىگەيەكى گرنىگان ھەيە و زۆرە .

شاعىر لە سەرۋەى جەستەۋە شۇردەبىتەۋە بەرەۋ ئەندامە چىژ بەخشەكانى جەستەى ژن، ھەندى جارىش بە

پىچەۋانەۋە ئەم كارە دەكات :

ناو له پي نهو ژنه

پيدېشتي مهنديلانه

په نجه کاني ده که له نيرگرز

پشتي تافگه په که له نوور

شانه کاني دوو لوتکه ن، له به فري په مه يي (۱۵۳)

شاعير له شيعره که پيدا خولانه وه په که جه سته يي دروست ده کات به ده وري ژندا، ههروه که دياره له ناو له پيه وه هه لده کشي بو نيرگرزي په نجه کان، ئينجا وهرده گه پرېته نهو ديوه وه و شانه کان به دوو لوتکه ي سهخت داده ني، که به فري په مه يي له سه ر باري بي .

ب- . پشت :

له شيعري (ناو په نجه کانت ده لېسې ته وه) دا ، قوباد دوو وينه ي پشتي ژن ده کيشي ت که وروژاندني کي له رادده به دهريان دي دايه و ليوان ليون له جواني ئيروتي کي :

له ناو لي کزردا

له سه رده م، پالکه وتي

تيشک

به په نجه نه رمه کاني

شان و ملي شيلاي

که هاتيه سه ر پشت

مه مکه کانت

دوو ره وه زه مهر جان بوون

ورده ورده روپشتي

دلوپ دلوي ناو ،

به تالي قزته وه

زهنگولي ناواز بوون ،

به سه ر پشت و نه رمايي سينگتا،

گلور ده بوونه وه . (۱۷۴ل)

له م شيعره دا شاعير جه سته په که جولاو له سي ويستگه نيشان ده دات په که ميان پالکه وتن له سه ده م که تيشکي خو ر شان و ملي به رووتی ژنه که که وتو وه، دوو ميان کاتيک رووي خو ي وهر گير او وه و پشتي که وتوت ته سه ر له که له سه ر وه وينه ي گيرا وه که مه مکه کاني به ده روه وه وه کو دوو ره وزي مهر جان وان، سييه ميان هه لسانه وه و روپشتني نهو ژنه په، که هيشتا ناوي ده ریا که خلور ده بيته وه به سه ر پشت و سينگيدا، له وينه ي دوو مه ي که له پشت دواوه روونتر و سيکسي تره له وه ي په که م، چونکه نه مجاره يان پشت نه نو وساوه به لم به لگو وه کو نامير يکي مؤسيقايه به ده روه و تاله ژيکاني پرچ و دلويه ناوه کاني ده ریا به روويدا دينه خواره وه .

ت- ئىيو :

ئىيو دەگو ئەندامىك يا شوئىنىكى جەستەى ژن ناوهندىكى گىرنگى چىژ وەرگىرتنى بىياوانە، لەبەر ئەووە نىشاندانى لىئوھەكان لە شىئىرى قوباددا پايەيەكى بەرزىان داگىر كىردووە، لە شىئىرى (مووہ ئالتونىھەكانى بن بائى ژنىك) شاعىر لىئوئىكى سواغىراو بە سووراو دەخاتە ڤوو :

شەو

لىئوى بە كلنىكىسەكە سڤى و

خستىھ ناو سەلەى زىبلەكە

بەيانى ،

ببو بە ئىنجانەيەك گولئى سوو . (۷۵ل)

لىئوھەكانى ژن لاي قوباد ساحىرئىكن دەتوانن كەلوپەلئىكى ماددى وەگو سووراو بگۆرڤن بۆ بونەوھرىكى زىندووى وەگو گول لەماوھى چەند كاتزمىرئىكدا، ھەروھە شاعىر گىرنگى دەدات بە كلنىكىسىكى فڤىدراوى ژن، كە لە راستىدا لە واقىع شتىكى فەرامۆشكراوہ، بەلام لاي ئەو جوانترىن وئىنەى وروژئىنەرى لىدروسىت دەكرئىت، چونكە ژنىك لە شەودا لىئوھەكانى پئى سڤىوھتەوہ .

ج- ڤوومەت :

لە شىئىرى (بەفر)د قوباس باسى لە ڤوومەتەكانى ژنىك دەكات كە لە گەرمىھەكى ڤاددە بەدەر دەدات :

سبەى دەبم بە بەفر ...

ژنىك شوئىن پئى ،

وھك شوئىن پەنجە سوئسكە

بەسەر لەشمەوہ جىدئىلئىت

بەردەبئىتەوہ باوہشم

ڤوومەتى گەرمى دەخاتە سەر سىنگم ،

ورده

ورده

دەت

وئى

نە

وہ ! (۳۷۵-۳۷۴)

جەستەى شاعىر لەم شىئىرەدا بەفرئىكى ڤاكشاوى زەوئىيە چاوەڤئى دەكات ژنىك بئىت و شەڤە تۆپەل بكات لەسەرىدا، تا گەر ھىچ نەبئى جارى بخلسىكى و بگەوئىتە ناو باوہشىوہ بۆ ئەوہى بەگەرمى ڤوومەتەكانى ئەو دوو قۆلە بتوئىنئىتەوہ كە لە باوہشى گرتوون .

شاعىر لەو وئىنەيەدا دوو شتى دوور و جىاوازى لەگەل يەكترىدا كۆكردۆتەوہ، يەكەم جەستەى شاعىر كە بەفر و سارد و سڤە، دووھمىيان ڤوومەتەكانى ژنىك كە گەرمى بەخش و توئىنەرەوہن، بەلام لەگەل ئەو زىادەشدا ھئىشتا چىژئىكى سادىستى دەبەخشن بە شاعىر .

چ- په نجه :

قوباد له هندی شيعريدا په نجه وهكو نامرازيكي دهربرپني خوشهويستي و سۆزداري سيكسي باس دهكات، كه ژن بهكاريان دښت بؤ وروژاندي جهسته يپاو:

ژنيك

پرچه سپيهكهمي خوشدهوي،

تال تالي له په نجه لوسهكاني خوي ده نالييت و

ماچي دهكات . (۱۳۲)

په نجه لوسهكاني ژن لهم شيعرده نامازيهكن له پيناو دهربرپني سۆز و جولاندي ههستي نيرينه يي و نيشانداني خوشهويستي، په نجهكاني ژن لهم شيعرده شانن بؤ تال تال كردني پرچي پياويك، ههروهك چؤن شانن دهمي دهگه ينيته تهواوي تاله قزهكاني مروقه، ئهويش به هه مان چهن بهو په نجانن دهبانگريت و ماچيان دهكات .

ح- پان :

رانهكان ئه و ئه ندماننن كه زورترين ئه ندمانن وروژينه رنهكاني جهسته ي مروقيان پيوه لكاوه، له بهر ئه وه له شيعرده وهكو ئه ندمانيكي ووروزينه ر و ئيروتيكي تيشكيان دهخريته سهر و لاي قوباديش ران به چهنن جوريك قسه له باره يه وه كراوه :

من و با

له يهك كاتدا دهخوين

ئهو ،

سهردهكات به قولي درهختيك

من ،

سهر به راني ژنيك . (۱۴۱)

لهم شيعرده شاعير دهرنه چوه له ئه دهبياي و كلتوري كورديه وه، چونكه له فولكلوري كوردی و ئه دهبياي كلاسيكي زوربه ي كات ئه و وينه يه دووباره كراوه ته وه كه نير سهردهكات به راني ژن و دهكه ويته خه وه وه، به نام خه وي قوباد هه مان خه و نييه، به لگو خه ويكي پر له ززهت و چيژ وهرگرته له سهر ئه و رانه، خه ويكه دواي ماندووبوني به دهست ژنه وه هاتوته كايه وه، له شيعريكي ديكه دا قوباد له ريگه ي بهر جهسته كردني روه كه وه ران وهكو ئه ندمانيكي چيژاوي دهخاته روه :

په لکه وهریوهكان، له سهر پشت پاكشاون

نا درؤ دهكهن نه نووستون

دهستيان له ناو لينگيان دايه و

ژير به ژير

چاويان بريوته ران و دهرپي درهخته خه والوهكان . (۲۷۸ل)

خ-پى :

لە شىعەرى ئىرۇتىكدا پىيەكان ئەندام گەلېكن كە بەھاو چىژىكى سىكىسى دەبەخشن لەكاتى رووتىدا، بۇيە شاعىرى ئىرۇتىكى ناتوانى دەستبەردارىان بىت، قوباد دىمەنى لىستىنەھەى پەنجەكانى پىيى ژن لە شىعەرەكانىدا دەگەيەنىت بە خوینەر :

دەريا خۇى قىرگىدوۋە

لەبەر دەمتا بوو بە گۆمىكى شىن شىن

ماسىيەكانى لە تىنوۋىتى بەجى ھىشت

بە زمانە تەرەكەى

نىوانى پەنجەكانى پىيى

دەلىستەھە

دەريا

بوو بە گۆرستانى ماسىيەكان . (۱۷۳)

بىگومان نىرىنە لەپىناو چىژى سىكىسى نامادەيە تەھاۋى كوون و كەلەبەرەكانى جەستەى ژنە بلىستىتەھە لىستىنەھەى ئەندامەكانى ئافرەت بو پىياو ھاندەرىكە بو باشتر بەرپۆھچوونى پرۆسەى سىكىس، بەلام قوباد ناپەھەى راپستەھەى خۇ بچىتە ناو ئەو كىردەيەھە، بەلكو لە رىگەى شەپۇلى دەيەيەكەھە، كە رەمىزى نىرىنەيە ھەولتەدات بگاتە نىوان پەنجەكانى پىيى ئافرەت و كەلېنەكان بلىستىتەھە، بەزمانى پر لە ئاۋى تامەزرۋىيى .

لە شىعەرىكى دىكەدا، قوباد ھەسفى پىيەكانى ژنىك دەكات :

پىلاۋەكانت فرىدە

با گويم لە بالە فرەكەى

ئەو دوو كۆتر، بارىكە بىت

يەكە يەكە

پىيە سىيەكانت، بچەرە سەررەنم

نىنوگەكانت دەكەم ،

كە تازە چىرۋىان كىردوۋە

نىنوگە نىن، پەرەى گولى ناز نازن . (۱۹۴)

پىيەكانت،

لەدەستى مندالىكى ساۋا دەچن

كە لەۋەختى شىر نۇشىنا،

بەسەر مەمكى دايكىكەھە،

كپ كپ،

خەۋىان لىدەكەۋىت . (۱۹۵)

شاعىر ئاۋات دەخۋازى بەھەى كە ژنىك پىلاۋەكانى لەپى بكاتەھە، بو ئەھەى ئەو دوو كۆترە بارىكە بفرن و بەرەو لای بىن و بىنىتە سەر رانى، ھەر ھىچ نەبىت، ئەو نىنوگانەى بكات، كە ھەك پەرەى گولى ناز ناز ناسكن، يا

وهكو دهستی بچووكى مندالتيكى ساواى شيره خوره لهناو باوهش و بهسهر مهكمى دايكيهوه خهوى ليكهوتبتي، شاعير پيى ژن به نيشانهى پاكي و جوانى دهزانى، چونكه دهچويى به مندالى ساوا، ئه مەش له بنه پرتدا ئه و پهري خوشويستن و تامه زرؤيه بؤ ههسته كانى ژن، كه پيشتر ته نيا گرنكى به ئه نداميكي تايبه تي دراوه له نيو ئه و كومه لگا نير سالاربه دا .

د-سك :

سك وهك شوينيكي چيژ به خش كه كه وتوته نيوان ئه ندام و ههسته سيكسيه كانى خواره وه و سه ره وهى بيناي جهسته يي ژنه وه، قوباد كه متر له وانيتز سكي له شيعره كانيدا نيشانداوه، له شيعرى (گوندى ئه لمانى) دا ، به رپوانينيكي سه رپيانه وه سه يري سكي دوو ژن دهكات و لپيان دهروانيت، به لام ئه م جار ه ئه و سكه ي قوباد باسى دهكات ديمه نيكي پوزه تيشى نيه، كه هيج چيژيكي كرؤكيان تيا دا به دى ناكريت .

دوو به رخی قه له و

به نهرمه غار رپت ده بن

به رخ نين دوو ژنى قه يره ن

وه رزش ده كه ن

له دووگ و ورگى زليان

بيزارن . (٢٥٥)

ز-سمت :

له شيعره ئيرؤتيكيه كانى قوباددا سمت شوينيكي ههستيارى وه رگرتن و به خشيني چيژى سيكسى پياوه، قوباد شاره زايى ته واوى هه يه و دهسه لاتي شكاوه به سه ر ناسين و وه سفى ئه و شوينه وه، به لاي ئه وه وه سمت كانيه كي پر له نووره، هه ره كه له شيعرى (مووه ئالتونيه كانى بن بالى ژنيك) دا وه سفى وا كر دووه :

هه زار شوشه ي خنجيله م كؤ كر دوته وه ..

كه ئه مچاره رپوت بوويته وه،

پرپان ده كه م ،

له بريقه ي پشت و

له نوورى سمت . (٧٦)

له شيعريكي ديكه دا سمتى ئافره ت ده بيته له وحى نووسيني شيعره كانى شاعير :

ئه و ژنه

چاوه كانى پرپن له ره شه باى ترس

مه يت شور به ئاسانى ده يناسي ته وه

له سه ر سمتى چه پى، ديره شعريكي منى،

كر دووه به تاتو . (١٦٥)

شاعير له شيعرى (مانگ) دا جوړى ئه و سمته دهستنيشان دهكات كه خوى چه زى پيده كات :

چوته پشتى گه واله هه وريكي نارنجيه وه

من ده ليم ره نغه،

بە باران خۇى بشوات
يا ، جل بگۆرپىت،
يارى بە مەمكەكانى بكات
جووبىتە بەر ئاوينە و
بروانىتە
سمتە خرپ و خۇلەكانى . (۱۸۴)
ژ-لەپ :

لەپ دىوى ناوہوہى دەستەكان پىكىدېنن، لە شىعەرى قوباددا ئەو شوپنەش وەكو ھەر جىگەيەكى دىكە مايەيى
چىژ وەرگرتنە شاعىر لە شىعەرىكدا بە ووردى وەسفى ناو لەپى ژنىك دەكات، كە ھەر بە سروسى خۇى ناو لەپى
مرۇف جوۆرە تامىكى سەپرى ھەيە، ئەو تامەش لای شاعىر پىرۇزى خۇى ھەيە و گرنگە بەلایەوہ :
كە قۇل و باسكە بە رسىلە دەگرن
ئاو لە دەمىدا دەزى
بە لىك تەپم دەكات و
بە وردە خوۋى ناو لەپىوہ
دەم كرۇژىت . (۳۷۳)

شاعىر خۇى بە سىلەيەك دەچوۋىنى كە لە ھاویندا لىك لە دەمى مرۇدا دەتەزىنى، بەئام يار بەناو لەپى ناسكىوہ،
كە بەھۇى عارەقىوہ سوپرىەكى پى بەخشاوہ لىدەكاتەوہ و دەيكرۇژىت تامىكى خۇشى لىوہردەگرىت .
س-ئاوك :

ئەمەش چالاكىەكە كەوتۆتە بەشى خواروہى سك و كە لەنىوان ئەندامى زاوۋى و سكەوہ، كە بەلای پىاوہوہ
شوپىنىكى جوان و چىژ بەخشە، ئاوك لە شىعەرى كوردىدا گرنگىەكى تايبەتى پىدراوہ لە شىعەرى كلاسىكدا
(بەرناف) ناوى ھاتوہ، كەم شاعىرى كلاسىكى كوردى ھەيە باسى لىوہ نەكردىت، لای قوبادىش ئەو شوپنە بە
دىدگای جىاوازوہ لىپى روانراوہ ئەوہتا لە شىعەرى (لەبن بالى ژنىك)دا دەللىت :

من و با
بەيەكەوہ دەمرىن
ئەو،
لە كلۇرايى پىرە دارىك دەنىژن
من
لەناو ئاوكى ژنىك . (۱۴۱)

شاعىر ئەوہندە ھەز بە ئاوكى ژنان دەكات، وا ھەست دەكات كە شوپىنى ناستنى پىاوہكانە، بۇيە ئارەزووى ئەوہ
دەخوازىت كە مرد لەناو ئاوكدا بنىژرى و ئارامگەى بۇ دروست بكرى، ئەوہتا ھەمان بىرۇكە دووبارە دەكاتەوہ :
دەتوانم

دلىيام دەتوانم
بەئام من گەرەكەم،

له ناو ناوکی ژنيک بمرم

که له ناو خپوهنېکي مؤردا،

پرووت دهبېته وه . (۱۳۵)

له شوپنېکي دیکه دا ناوکی ژن دهبېته شوپنې نوی نوستنی شاعیر

خوم بچووک بچوک دمکه موه

تا دتوانم،

له ناو ناوکی تودا بخه وم (۴۰۳)

له هه رسې پارچه شاعیردا ناوک له خه پالی شاعیردا شوپنېکي چپژي نارام به خش به نیرینه دهبه خشیت، خه و

مه رگ نه و نارم زووانه که ئاسووده یی مرؤف نیشان ددهن، هه روهک کوردیش دهلی : (خه و برای مه رگه) ، له گه ل

نه وانه شدا شاعیر نایه وی دست به رداری نه و شوپنه ی ژن بیت، چونکه به لایه وه شوپنېکي شایانی نه وه به نه و

قوربانیه ی بو بدریت .

ش - مه مک و گوئی مه مک :

نه و دوو شوپنه له شاعیر لیریکي و ئیرؤتیکیدا زؤرتیرین چانسیان هه یه له وه سفکردندا، چونکه به رووی

دوره وه جهسته ی ئافره تدا زهق بوونه ته وه، په رنکه هه ر نه مه ش بیت بېته هؤکاری نه وه، که پیاو به

جوانترین شوپنې سیکسي و چپژ لیره رگرتن سه یری بکات، له نه دهبیاتی ئیرؤتیکیدا نووسه ر یا شاعیر له وه سفیکي

هه میسه یی نه و شوپنه دایه، زؤرجار توبؤگرافیا ی جهسته ی ژن به لای شاعیري ئیرؤتیکیه وه له مه مکدا کورت

دهبېته وه، له ئیرؤتیکیه تی شاعیري قوباددا زؤرتیرین رپژه ی باسکردنی نه دنامه کانی تایبه ت به چپژي سیکسي

مه مک داگیري کردوه، په رنکه زیده رپوی نه بیت، نه گه ر بگوتیریت قوبادی جه لیزاده شاعیريکی بزوی مه مک

په رسته، قوباد نه ک به گه یشتن به مه مک، بگره به روانین و خه یالگردنیش له دووره وه هه سته کانی مرؤف

ده جوئینیت، هه ر وه که له شاعیري (له ناو بانویپه کی گه رمدای) وینه یه کی له و شوپه ی خستوته روو :

په رنکه له ناو بانویپه کی گه رمدای،

پالگه وتبیت و

گه مه له گه ل مه مک بېنازه کانت بکه ی . (۴۰)

شاعیر به دوو دلپه وه باس له ساته وه ختی یاریکردنی ژنيک به مه مک بېنازه کانی دهکات، که په رنکه هه ر خؤزگه و

نه گه ریکي تاکه که سی خه یالیش بیت، به لام بو نه و تا نه و په رپ دنیا هه ست بزوپنه، له شاعیريکی دیکه دا

فهلسه فه یه کی قول له مه کی ژنيکدا کورت دهکاته وه کاتیک دهلیت :

من

مه مکي توم

له سیوه که ی نیوتن، خؤشترده وی . (۷۴)

قوباد له نیوان مه مکي ژنيک، که سه رمایه ی راسته قینه ی ژبانی نه وه، له گه ل سیوه که ی نیوتن که په رمزیکه بو

یاسای کیشکردنی زه وی، نه وه یه که میان هه لده بزیریت، نه وه مه مکي ژنيک دتوانیت قوباد کیش بکات به ره و

خوی و نه یه لیت به ربیته وه، وه که زه وی و هیزی کیشکردنه که ی، جوانترین و سه رنج راکیشترین شاعیريک که

قوباد وینای دهکات بو مه مک و گوئی مه مک له (شه ونمی په پوله) دا دهرده که ویت :

شەو بە رووتى دەخەوئ

مەلەلىكى

سپى

سپى و

تەنك

تەنك

دەدا بەخۇيدا

سبەپنان

مەلەلى

له دوو جىگەدا

ئال !

ئەو رەنگى گۆى مەمكەكانىەتى(۱۵۶)

بەرپاستى بىنەر يا خوینەر ئەو وینەیهى لهو شىعەرەدا دەستى دەكەوئت، رەنگە له هیچ وینەیهىكى فۆتوگرافى و فلیمىكى رووتى سىنەماىى پىئى نەگات، قوباد وینەى مەكى ژنمان نیشان دەدات لەژىر مەلەلىكى سپى تەنكدا، كە رەنگیان كال دەچىتەو له بەیاناندا بەمەش هەست بزوئىنى و چىژ وەرگرتنى له ئىرۇتىكىاى شىعەرەكە ناسكتر و تەنكتر دەبىت، چونكە شاعیر راستەوخۆ وینەى روو و گۆى مەمكەمان بۆ ناكىشپت، بەلكو دەپخاتە ژىر قوماشىكى تەنكەو، بۆ ئەوئى زۆرتىن تامەزرۆىى بگاتە خوینەرى دەقەكە، قوباج گۆى مەمكى ژن هەندىجار وەكو سەرچاوهى رۆزى و شكینەرى برسپىتى سىكسى پىاو دەبىنپت :

من و با

بەیهكەو بەرسى دەبىن

ئەو

گەلا و گۆلى درەختەكان دەكرۆژپت و

من گۆى مەمكى ژنىك . (۱۴۰)

بۆیەش لەگەل مژپىنى ئەو گۆیه مەمكە تىنوئپتى و برسپىتى دەشكپنپت، جگە لەمەش شاعیر له دیوى دەرەوئى شىعەرەكەدا وینەیهىكى ئىرۇتىكى چىژ بەخش و هەست بزوئىن بنیات دەنپت، له دیوى ژوورەوئەشدا واتاى دووهمى شىعەرەكە برپىتى دەبىت له سەرچاوهى پەیداوونى نپرىنە له مپپنە، واتە شاعیر دەپەوئ ئەو هاوكپشە لاسەنگە راست بکاتەو، كە كلتور و ئایین نەخشاندىوانه و ژنیان كردۆتە پاشكۆى رەگەزى یەكەم .

له شىعەرى (غەربىت دەكەم موكرى)دا، شاعیر باس له گۆى مەمكى ژنىك دەكات كە له شەواندا هاوتا لەتەك رووناكى جگەرەى ژنىك دادەگىرسپن :

شەوان له بالكۆنەكەدا

گۆى مەمك و توتنى جگەرەكەى

بەیهكەو دادەگىرسپن . (۲۶۷)

لېره شدا شاعیر گرنگی داوه به رهنگی سهر گوی مه مکه کانی ژن، جگه له مه ش گهرمی نهو شوینه، که وهکو پشکوی جگهره کان سوتینهر و داغکهره له دلی شاعیردا، قوباد له هندی شاعیردا ده که ویتته سهر مه راقی زانینی خاوه نی نهو مه مکه ی له وینه که ی به رده می ده بی بی نی ت، به لام ههر گیز بوی دهر ناکه وئ، که نهو مه مکه چیه و خاوه نه که ی کییه :

من و بودلیر و

سواره ی نیلخانی زاده،

لیمان بووه به مه راق، ناخو نهو مه مکه ی به شدار سامی

له تابلویه کی رهش و سپیدا، دای به من،

مه کی چ ژنی بیت . (۲۸۲)

۲- نیرۆتیکای دهر وونی یا رۆحی :

مه به ست له باسکردنی لایه نی رۆحی و دهر وونی له نیرۆتیکادا، نهو چیژ و نارمزووه ی ناوه وه ی مرؤفه کانه، که له ریگای موماره سه کردنی سیکسه وه ده ستیان ده که ویت، نه مه ش له ریگای نیرۆتیکای جهسته یی، یا نه ندانه کانه وه دیتته به ره ه، قوباد له م جوړه شدا ده ست رهنگی نی نواندووه چهن د چیژیکی ناوه کی باس کردووه که بریتین له :

۱- نۆرگازم یا نه شوه ی سیکی :

مه به ست له نۆرگازم گه یشتنه به وپه ری لوتکه ی چیژ و خوشی ناوه کی له کرده ی سیکی سیدا، له شاعیر (مانگ) دا قوباد باس له نۆرگازمی ژن ده کات به م شیوه یه :

من ده لیم رهنکه،

تو وکه به ری بتاشیت

رهنکه هه ولبدات،

بگاته ترؤپکی نۆرگازم . (۱۸۵)

۲- دیمه نی جووت بوون :

جووت بوون کرده ی کو تایی سیکسه، به لام له پیش نۆرگازمه وه دیت و له شاعیر قوباد دا خوزگه یه کی ناوه کی بو جووت بوون له گه ل ژندا بوونی هه یه، به لام به دیمه نیکی دوورتر له واتای وشه کان گوزارشتی لیده کات :

گهر من سه گیکی گۆل و تو سه گیکی دیل بوویتایه

ده میک بوو، له که لاهه یه کدا، جووت بوو بووین

تو له کو لیتیکی تاریک و نوته کدا

تره کی بوویت . (۲۳۸ل)

شاعیر ههسته کانی ناوه وه ی خو ی و چیژه دهر وونی هه ریزیه کانی له ریگای زمانی نازه لیکي وه کو (سه گ) دهر دهر پیت، خوزگه به ژبانی سیکی نازه لیکي وه ک سه گ ده خوازیت، که له واقیعدا وه کو مرؤفه نه وه نده کی شه ی بو دروست ناکریت له پرؤسه ی سیکی، پیش قوباد له شاعیر نالیدا نهو جوړه به رجهسته کاریه له شاعیر (هه ی که ری کم هه بوو) ی نالیدا پیاده کراوه، به لام نه وه ک به دیدیکی سیکی، به لگو نالی به و جوړه لپی دده ویت، که له راستیدا جیاوازیه کی نه و تو له نیوان ژبانی خو ی و که ری ک بوونی نییه، له نه دهبیاتدا نهو جوړه هونه ره به شیوه یه کی به رچا و ده بی نی ریت وه کو هؤکاریک بو هه لائن له ده ستی نهو واقیعه تاله کو مه لایه تییه کی که ل توریکي

بالادەست سەپاندوويەتى، لەبەر ئەو شاعىران پەنا بۇ زىمانى گىاندار و شتە بېگىيانەگان دەبەن و ئاوات و خۇزگەيان بى دەخوازن و تەمەنئى گۆرپنەوہى وجودى خۇيان بۇ بوونى ئەوان دەكەن.

۳- ئىرۇتىكاي جل و بەرگ :

له جىهانى سىكسىدا، جلوبەرگ گىرنگىكى تايبەتى خۇى ھەيە و ھەردوو لايەن نىر و مى بايەخى پىدەدەنو چونكە جلوبەرگ ئامرازىكى سەرەكەيە له وروژاندى مرۇفدا، بەتايبەتەش لاي مېينە، رەنگە نىرپنەيەك ئەوئەندە بە رووت بوونەوہى مېينەيەك نەوروژى، ئەوئەندە بە سەيرکردن يا خەيالگردنى جلوبەرگىكى وروژىنەر ھەستى بچولئ، قوباد له شىعەرەگانىدا وەكو كەسايەتەك دەردەكەوئ، كە بە بچوكتىن و كەمترىن ماوہى دەركەوتنى جلو بەرگەگانى ژىرەوہى ژنان دەوروژىت، پىويستە بگوترى، كە فەيتىشىزم لەم دوپانەدا بەھەمان ئەندازەى دوو جۆرەكەى تىرى ئىرۇتىكا گىرنگى پىدراوہ كە دەتوانىن بەو شىوہىە بىيانخەينە روو :

۱- ستىيان ، سوخمە ، مەمك بەند :

ئەم شتومەكە وەكو كەرەسەيەك بەكاردى بۇ داپۇشىنى مەمكەگانى ئافرەت بۇ ئەوہى له واقىعى خۇياندا بە شىوہىەكى شۆر و نارپىك دەرنەكەون، ھەرۈھا ھەندى ژن بە مەبەستى گەرەكەون، يا بچوكتەدەنەوہى ئەو ئەندامە بەكارى دەھىنن، ستىيان ھەرۈكو مەمك لاي پىاو بە ئامرازىكى وروژاندى سىكىسى چاوى لىدەكرىت، له شىعەرى قوباددا ھەرۈك چۆن مەمك وەك ھەموو ئەندامە سىكسىيەگانى دىكە تىشىكى خراوئەتە سەر، بەھەمان شىوہ مەمكەبەندىش جىگەى بايەخ و لىرامانە له شىعەرى (چىپەم لە ناو ستىيانەكەت) ئەوبىرۇكەيەبەو چەشەنە خراوئەتەروو :

ئاخر دەترسم

ماچىكم بەسەر پىشتى دەستەوہ،

لىكم له چالى كەمەرت،

چىپەم لە ناو ستىيانەكەت

ھەناسەم لەبن بائت،

دېرە شەرىكم بە پووزتەوہ و

تالىك له قزى سىپىم، بەسەر گوپكى مەمكتەوہ،

جىبەيلىم . (۱۱۲)

قوباد له شىعەرى (ستىيانە مۆرەكە)دا بەراوردى نىوان پايز و ژنىك دەكات، ژنىك ستىيانىكى نىللى لەبەر كىردووہ و خۇى شىك و پۇش كىردووہ بە كەلوپەلەگانى دىكەى خۇ داپۇشىن، بەلام قوباد ھەرۈك چۆن ستىيانە نىللىكەى لەبەر دادەكەنى، له ئەوانىتەش رووتى دەكاتەوہ و دەينىرپتەوہ وەرزىك كە ساردىيە :

كە پايز دى

ژنىكى ئەرستوكراتى پۇشتەيە

من چەترە، پەمەيىكەى لى دەستىنم

شەبەقە ناسكەكەى و

كۆتە نارنجىيەكەى و

پووتە شىنەكەى و

كراسه سورهكەى و

ستيانە نيليبهكەى و

دەريى مۆرهكەى، لەبەر دادەكەنم و

بە رووتى،

دەينيرمه دارستان . (۱۹۳)

هەروەها لە شيعرى (پاكەتيك حەبى مردن) باس لە زەوقى ژنيك دەكات، كە هەلۆدایه لە گۆرپى رهنكى

ستيانەكانى جاريك رەش و جاريكيتز پەمەيى و ساتيكيش مۆر، كەچى شاعير بەرامبەر بەو خوشيانە، ئەو ژنە

لە پيريهكى بى توانايى دايه و جەستەى خەريكى روخانه و دانەكانى دەلهقيت و دەكهويت :

تۆ ساتيك ستيانىكى رەش دەبەستيت و ساتيك پەمەيى و ساتيك مۆر

من، دەميك دانىكم كلۆر دەبى و

دەميك دانىكم دەلهقى

دەميك دانىكم دەكهوى . (۱۹۹)

لە شيعرى (ژنيك لە وەزارەتى بەرگرى) دا ، قوباد چركە ساتى داكەندى ستيانەكانى ژنيك نيشان دەدات، كە

لەتاو عارەقى مەمكەكانى لە هاويندا ستيانەكەى فرى دەدات .

ئەو ژنە منى بەقەد سەگەكەى خوشرەوى

ژنيك بە تەماى جوانكارى كۆلمە خپرەكانىهتى ..

ژنيك بۆ قاپوت كرپىن بە بازارى لەنگەدا، دەسورپتەوه

ژنيك بۆ نانى نيوهرۆ، شفته سور دەكاتەوه، نانى تيرى تەر دەكات

ژنيك لەتاو گەرما ستیان و لیباسەكەى دادەكەنى و بەژير كراسيىكى

لەشەوه، پال دەكهويت . (۲۱۲)

لە شيعرىكى ديكەدا قوباد سروشت تيكەئاو دەكات بە ديمەنى كردنەوهى مەمك بەنديك لاى ژنيك، كە

مەمكەكانى ئەوهنده سپين يەككيان لە روونى باران و ئەوهى تريان لە سپيهتى بەفر دەچيت :

هەور ، كە مەمك بەندهكەى فریدا،

مەمكى باران بوو

مەمكىكى بەفر . (۲۲۰)

لە شيعرى (ترى) شدا شاعير ستيانى ژنيك بە مۆلگەى بەخشينى ميۆز دادەنيت .

ئەو ژنە هەميشە،

ناو دەمى پرە لە شەراب

ستيانى پرە لە ميۆز . (۲۷۳)

هەمان بىرۆكەى بەخشتى مەمك لەلاى قوباد لە شيعرى (لەسەر ناوكى ژنيك دەنوم) دووبارە دەبيتەوه، بەلام

ئەمجارە ستيانەى ژنەكە كانگەى دەنگە گيلاسە و شاعير چاوهروانى كرانهوهى دەكات و دەستى لە ژيرييهوه

دەگریت، بۆ ئەوهى هيچ يەككە لە دەنگە گيلاسەكان شۆر نەبنەوه و بكەونه سەر عەرر :

كە خەريكى كردنەوهى ستيانەكەتى،

لەبەر دەمتا چۆك دادەدەم

دەستم دەگر مەو،

بۇ دەنكە گىلاس . (۴۰۰)

قوباد چىژ لە رووت بوونەو و ئازادبوونى مەمك لە مەمكدان دەبىنىت، ئەو وىنەى ژن لە قوولايى نيوەى شەودا بەبى ستىان دەكىشىت، ژنىك كە شەوانە ستىانەكەى دەخاتە ئاگردان و بەرى بەيانىش لە كازىو دەيەيىتەو، شاعىر جۆيك لە ناسكايى دەبەخىشە ئازادبوونى مەمكەكانى ژنىك لە ستىان دەبەخىشە فەزاي شىئىرەكە، كە سەرنجى خويىنەر دەدزىت وەكو ئەوەى خۆى لەگەل ئەو ژنەدا بىت، چونكە لە چوارچىوەى شىئىرەكەدا بەھۆى لىنىزى كامىراى شاعىرەوھ نىكاپەتەك دروستكراوھ بۇ بىنىنى رووداوەكان :

شەو بە رووتى دەخەوئى ...

مەمكدان و دەرىپكەى،

فېرى دەداتە،

ئاگردانەو

سەبىنان

لە داوھ دەزووى كازىو

دەيانچىنىتەو . (۱۵۶)

۲- ستراب :

ئەمەش جۆرە كراسىكى تەنكە و ژنان لەدوای بەستنى ستىانەكانىانەو لەبەرى دەكەن كە بەشى سەرەوەى لە شىئەى دوولكە داىە و لەناوچەى مەمكىشدا شوپىن بۇ سوخمە هېشترەوتەو، لە شىئىرى قوباددا ئەو جەلە گىرنگى و چىژى خۆى ھەيە وەك لە شىئىرى (شەبەقە)دا شاعىر وىنەى بايەكى رووتى پايزە دەكىشىت، كە بەرەو باغ دەروات جلى بەبەردا دەكرىت و قۇخ سترابىكى لەگەلئى خۆى بۇ دەكات بە ستراب :

كزە باكە سەرە پايزان ھەلدەكات،

رووت

كەچى كە دەچىتە ناو باغ

ھەرمى گەلئەكى بۇ دەكات بە شەبەقە

قۇخ بۇى دەكات بە ستراب

ھەلۆزە بە سترىژ . (۶۸)

۳- دەرىپى :

دەرىپى يەككى ترە لەو شتومەكانەى ژىرەو مە تايبەتە بە ژنان، دەرىپى بەشى خوارەو تا دەكاتە كەمەرى ژن لە ژىرەو دادەپوشىت، لە ئەدەبى ئىرۇتىكىدا دەرىپى بە يەككى لە ئامرازەكانى وروژاندىنى سىكىسى ھەژمار دەكرىت، لە شىئىرى قوبادىشدا ئەم جلوبەرگە بە چەندىن شىئەى جىاوازەو گوزارشتى لىكراو، ھەستى قوباد بۇ دەرىپى ھەستىكى تەواو و وروژىنەر و شەھوانىە، قوباد ھەمىشە خواستى بۇ ھىنانە خوارەو دەرىپى لەلای ژنانەو دەخووزى. زۆربەى ئەو دىمەنانەى لەبارەى ئەو جەلەو نىشانى داون چىركە ساتىكى دواى ھاتنە خوارەوھن .

چلېك هه تاو هاتوته بهر په نجهره

ژنيك

مه مکه بند و درپيکه ی خستوته بن باليفه که ی و

پرووت

پرووت،

له سهر گازهری پشت ږاکشاهه . (ل۱۳۶)

له م شيعره دا قوباد ديمه نه گانی به شی خواروهی جهسته ی ژن که درپي دایان دهپوشیت تیکه لئو دهکات به

به شی سهره وهی ئەندامه سيکسيه کان که گرنگرتينيان مه مکه کانن، به لئام ليردا هم داپوشه ری مه مکه، هم ميش

داپوشه ره که ی خواروهه که درپييه فریدراوته ژیر سهرينه که وه ز

له شيعری مانگدا شاعر له سهر زاری له تيف هه لئمه ته وه وينه يه کی داکه نندی درپي دهخاته بهر چاوان :

له تيف هه لئمه ت (دهلئ نا)

له وانه يه

ددرپيکه ی داکه ندي و

هاتبيته سهر چيچکان و

میز بکات . (۱۸۵)

له شيعريکی دیکه دا وا خو ی دهنوینیت، که شاره زایی یه که به یه که ی رهنه گه گانی درپي ژنيکه به جوړيک که

ميړده که ی ههر چهنده شاره زایی خال به خالی جهسته ی ژنه که یه تی، به لئام هیشتا وهک ئەو له و رهنه گانه شاره ز

نييه :

ميړده که ی

به له دی ، خال به خالی جهسته يه تی،

به لئام وهک من،

رهنگی ستیان و

ئه ته گ و

ددرپيکانی نازانیت . (۲۶۷)

شاره زایی قوباد پیده چېت له دووره وه بیت، چونکه له به شی یه که می شيعره که دا باسی له رسته ی جل دهکات،

ئهمه ش دهمانگه يه نيته ئەو راستييه یی که شاعر هميشه له دووره وه سهیری درپي ژنيکی کردووه له و کاته ی

هه لئخستراوه، ئەمه ش نه وپه ری فیتیشيزمه .

۴- مایو:

مایو ئەو شتومه که ته نکه يه که ژنان ناوچه ی حه و ز و سمتیانی پی داده پوښن، مایو داپوشه ری سهره کی

ئهنده می زاوړی ژنانه و له ئەده بی ئیروتيکیدا که ره سه يه کی له باری هه ست وروژاندنه، ههروه ها به لای

که سایه تی فیتیشتی مایو سهرنج ږاکيښ و خو شه ويسته، له شيعری قوباددا مایو وهکو شتومه کیکی سيکسي

ددربردراوه :

وردە شەپۇلىكى سېپى،

لە پى و بەلەكتەو

ھەلگشاو

رژايە كەندايى ناوكتەو

مايۆكتەت پېرېو،

لە وردە ماسى وروژان . (۱۷۳)

لەم شىئىردا قوباد وینەى ژنىكى كەنار دەريا دەگىشى كە پالگەوتوو بە مايۆ و سوخمەيەكەو تا شەپۇلى دەريا لىيى بدات، شەپۇلەكەش وردە وردە ھەلگشاوتە سەر جەستەى ئەو ژنەو و لە گەرانەوويدا بۇ نىو دەريا، ھەروھەا وردە ماسىيەكان لە تامەزرۆى بىنىنى ئەو شوپىنە ناسكەى ژندا لەگەل شەپۇلەكەدا نەگەرانەتەو و خۇيان وون كرووو و جوونەتە ناو مايۆى ژنەكەو، تا تام لەو چىژەى خوارەو بەكن .

۵- كەرەسەى جوانكارى :

كەرەسەكانى جوانكارى لە جىھانى مۇدېرىندا كەم تا زۆر لەلاى ئافرەتاندا بەكار دەھېنرېت، ئەم كەرەستانە خۇيان لە بۇنى خۇش و مستىلە و گوارە و ملوانكە و مكياژ و عەترى بن بال و چەندەھا جۆرى دىكە دەبىنەو، كە ھەرىكەيان لە ئەدەبىياتى ئىرۇتىكدا جۆرە چىژىك دەبەخشن، بەلاى كەسىتى فېتىشتەو ئەم كەرەسانە زۆر جار دەبن بە يادخەرەوې رووداويكى سىكىسى، ياخود لە رېگەى ئەو كەرەسانەو ئەو كەسە بەرەو جىھانىكى خەياللاوى پروتى مېينە دەبن، ئەم كەرەسە جوانكارىانە بەلاى قوبادەو شتىكى جىابووھو نىن لە مېينەدا، بەلگە بەشىكن لە جوانى بىناى ئەندازەى جەستەى ئىرۇتىكى مېينەو، بۇيە بە شەپۇلى وردى زەينى و خەيالپىئەو شاعىر لىيان دەروانىت .

أ- موستىلە و ملوانكە :

لە شىئىرى (گۆرانىەكى غەمگىن)دا قوباد چىرۆكى قەيرە كچىك دەگىرپتەو كە ھەموو شتىكى جوانكارى دنيايى ھەيە، بەلام لە قەيرانى نىرېنەيدا دەزى بۇيە ناچارە (موستىلە و ملوانكە زىرپىنەكەى خۇى بفرۇشىت تا ئەو ھەستانەى لە رېگەى سەگىكەو قەرەبوو بكتەو :

موستىلە و ملوانكە زىرپىنەكەم فرۇشت

سەگىكەم پى كرى سېپى

سېپى سېپى و توكن

بۇنم دەكات

خۇى لە قاچە لووسەكانم دەسوئ

شەوان تا خەو دەمباتەو

دەملىسىتەو . (۳۰۴)

ب- عەترى بن بال :

مەبەست لە بۇنى بنبال دووچۆرە، يا بۇنى ئاسايى خۇى تىكەلاو بە نەرمە عەرەقى ژنانە، كە لاى پىاوان لەكاتى سىكىسدا شتىكە ھەست دەوروزىنى، ياخود عەترى دروستكراو، كە بەھەمان چەشن بەلاى پىاوھو بە ئەندازەى

ئەو بۇنىكى ويستراو دلخۇشكەرە قوباد لە شيعرى (بخوورى مردن) ئەو جۇرە بۇنەى بەلاوہ پەسندە كە لەبن
بائى ژنيكەوہ بوى ديت، بۇنيكە كە تاسەر ئيسقان چۆتە ناو جەستەپەوہ و ئيسقانەكانيشى پركردوہ :

شەر، سىپەلاكى پەپولەكانى پركرد، لە بخوورى مردن

كەچى من، ئيسقانم پركرد، لە عەترى بن بائى ژنيك . (۳۱۳)

پ- مكياج - مكيائژ:

لە شيعرى قوباددا مكيائژ دەورىكى سەرەكى دەگيرپيت لە جوانكردنى ژنان و زيادكردنى چيژى پياو بەھوى
مكيائژ كوردنەوہ، قوباد لە شيعرى (شاخ)دا ئەو ديمەنەمان بە تەواوتى دەخاتە پيش چاو كە ژنيك رۆژانە
چەندىن جار مكيائژەكەى تازە دەكاتەوہ، تا ھەميشە چيژاوى و پرك شەوق و درەوشاوە دەبیت لەبەرچاوى
پياواندا :

يا وەك رۆژانى تر

دەچيتە بەر ئاوينە و مكياج تازە دەكەيتەوہ

دەرۆيتە (ستى ستار) و

پيللاوى قومپانى بلند و

ستيانىكى پيازى دەكريت و

فنجانيك ئايسكرىم دەنوشت . (۳۴۵)

ت- گوارە :

قوباد لە ھەندى شيعردا وەسفيكى درەوشاوەى گوارەى گويى ژنيك دەكات، كە گويكانى لە گويى ھيچ ژنيكى ديكە
ناچن، ژنيك تەنانەت جووتە ئەستيرەكانيش ھەزدەكەن ببن بە گوارە بۇ گويچكەكانى :

ژنان ھەموو گوييان ھەپە ...

كەچى ئەستيران ھەزدەكەن،

تەنيا و تەنيا،

وەك دوو گوارەى كريستان،

بە گويى تۇدا شۆربىنەوہ . (۱۳۸)

ج- بازن :

قوباد دەستى ژنيك ئەوئەندە رووناك و درەوشاوە رادەنييت، كە تيشكەكان ئارەزوو دەكەن ببن بە بازن و خرمەيان
لە دەستىكى وەھا ليوە بپت، نەوہك دەستى ھەر ژنيكى ديكە :

ژنان ھەموو باسكيان ھەس ...

كەچى تيشكەكان ھەزدەكەن،

تەنيا و تەنيا،

بەدەست و مەچەكى تۆوہ

خرمەيان بپت . (۱۳۹)

ئيرۆتيكەتى قوباد و شوپنە فەرامۆشكراوہكانى جەستەى ژن :

قوباد لەو كۆمەلە شىعەرەيدا بەراورد بە كۆمەلەكانى پېشوو، ئاورى لە ھەندى شوپىن و كون و كەلەبەرى جەستەى ژن داو، كە ھىچ شاعىرىكى ھاوچەرخ ئەوئەندە جوان نەيخستونە روو، شوپىنە بىنراوكانى جەستە، كە نەك نىشاندايان، رەنگە باسكردنىشان بە تابۇ بكرىت لەنىو كۆمەلدا، يا ھەندى جار لاي ھەندى كەس بە شوپىن پىس و نەشياو ھەژمار دەكرىن ئەمانەلای قوباد پېچەوانە دەبنەو، لەو كۆمەلە شىعەرەيدا، جگە لە ئەندامە سىكسىە باوكانى چىژ وەرگرتن، شاعىر تەنانەت چىژ لە فەرامۆشكراوترىن شوپىن جەستەى ژن دەبنىت، ئەگەر چىژىش نەبىت، بەلايەو شىوئىگەل و شتگەلىكن جوان و پاكن و رازىنەرى جەستەى ژن بە نمونەش چەند شوپىنىك لەوانە دەھىنەو :

۱- بىنباالى ژن :

قوباد وەكو شوپىنىكى لاتەرىك و نەبىنراو لە بن باالى ئافرەت ناروانىت، بەلاى ئەوئەو بن باالى ژن و ئەو مووئە لىي دەروپىت شوپىنىكە وەك ھەر شوپىنىكى دىكە چىژى خۇي ھەپە ئەوئەتا دەلىت :

مىروولە،

مووئە تاشراوكانى بن باالى ئەو ژنە،

دەكەن بە ستىان . (۷۷)

۲- تووكة بەر :

قوباد تووكة بەر بە شتىكى سەير نابىنىت لە جەستەى ژندا، ئەو لە ھەولئە ئەوئەدايە، دىمەنىكى چىژ بەخشى كاتى تراشى ئەو مووانە بگەيەنىتە خوئىنەر، وئىنەپەك، يەكسەر خوئىنەر دەگەرپىنىتەو بۇ گەرماوى ژنان :

من دەلىم پەنگە،

تووكة بەرى بتاشىت

پەنگە ھەول بەدات

بگاتە ئۆرگازم . (۱۸۵)

لە شىعەرىكى تردا قوباد ھەردوو جوورى مووى (بن بال و تووكة بەر) بەپەكەو كۆدەكاتەو، بەلام ئەم جارەيان رەگەزەكانىش دەبن بە دووان و مېنەكەش لە ژنىكەو دەگۆرپىت بۇ كچىكى چوارە سالى پېگەشتوو :

من دەنگم گر دەبىت و سەمىلم گووگرە دەبىت

تۆ مەمكت لى دەرسكىت،

وورە وورە مووى شەرم، لە بن بال و داوئىنماندا شىن دەبن . (۲۳۱)

ئەو شىعەرەنى پېشوو سەلئىنەرى ئەو راستىن، كە پېشتىر باسما كىردوو لە فەرھەنگى شىعەرى قوباددا، بەراستى ئىرۇتىكىەتى قوباد دەولەمەندە بەو جوورە وشانەى، كە تا ئىستا كەم شاعىرى ھاوچەرخى كوردى تونىويەتى لە شىعەرەكانىدا پەى بە واتايان ببات، يەكەمىن جارىشە مامەلە بەو شىوئەپە چىژدارە لەگەل (بن بال)، مووى بن بال و تووكة بەر) بكرىت .

شلەمەنىەكانى جەستە لە ئىرۇتىكەى شىعەرى قوباددا :

لە شىعەرە ئىرۇتىكىەكانى قوباددا باس لە بارە جەستەپەيەكانى دوای تەواو بوونى سىكس دەكرىت، ياخود ئەو شلەمەنىانەى كە بەھوئى سىكسەو لەلايەن رۆژىن و گلاندەكانى تايبەت بە جەستەى ژن و پىاو دەردەدرىن، جگە لەمەش شاعىر ھەندىچار دىمەنى ساتە وختى ھەستكردن بە مېنەپە لاي ژن نىشان دەدات.

له شيعرى (نووستن لهناو رږاندا) قوباد بانگخوازىكى لاره و بهگوى كچىكى هاوتهمهنى خوى دهنگى سيكس و
چووت بوون دهچريپنىت :

وهرهبا،

من لهناو تودا بنووم،

توش لهناو من

من،

خويى كچينيت دهريزم،

توش تووى پياوهتيم . (٦٣)

لهم شيعرهدا ديمهنى بهيهك گهيشتنى شهورى پهرده لهنيوان دوو مروقى تازه بهيهك گهيشتوو نيشان دهرىت،
شاعير كهسيكى ساديسته و چيژ دهبنيت له دراندنى پهردهى كچينى كچيك و خهون بهوه دهبنيت لهتهك نهو
ميينهيهدا تووى پياوهتى بريژيت، نهو شيعره تابلويهكمان نيشان دهداث كه بريتيه له يهكانگر بوونى دوو
جهستهى تينوو بو يهكترى، دوو جهستهى كه هميشه له چاوهروانى نهوهدا بوون، له شهويكى وههادا يهكترى
ههلمژن و بچنه ناو يهكتريهوه، بهرزى ئيرؤتيكيهتى شيعرهكه لهو بانگگردنهدا دهردهكهويت، يان نهو خوزگه و
نارهزووى نيرينه بو ميينه چونكه شاعير لهسهر پيى نهچوته ناو باسهكانهوه، بهلكو له ريگهى پهرده
پوشكردى فهزاي شيعرهكه به چاوهروانيهكى له ميژينهدا داواكاريهكهى دهخاته روو، بهمهش خوينهر جوره
چيژيكي ئيرؤتيكى دهست دهكهويت .

قوباد له شيعريكى ديكهدا باس له تووماوى لهززهت، يا نهو ناوه روونهى داوينى ژن دهكات، كه لهكاتى ورژانى
تهواوى سيكسيدها به دهورى نهندامى ميينهدا ديته خوارهوه :

يان وهك شهوانى تر

مهزه بو ميړدهكهى حازر دهكهيت و

پيكيكى لهگهډ دهخويتهوه و

دهرهقسيت و

چهرچهفى سيسهمهكه، له تووماوى لهززهت

دهنهخسپيت . (٣٤٥)

قوباد لهم شيعرهيدا بايهخى داوه، بهو ناوه كريستاليه درهوشاوهى داوينى ژن، كه لهسهر چهرچهفيكى خهوتن
جيماوه، كه بهلايهوه بريتيه له چيژ و لهززهترين شتى ژن كه پيشكهشى پياوى دهكات .

ليك و ماچ :

ليك و ماچ بهلاى شاعيرهوه لهوپهري لهززهتى جهستهى دهزميډريت، قوباد لهگهډ بينينى جهستهى ژن ليك به
دهميده ديته خوارهوه و نهو ليكesh له كاتى ماچ و ليسانهوهى جهستهى ژنيكدا وهك و ماك و نيشانه بهسهر
جهستهى ژنهكهوه دهمنيتهوه :

ئاخر دهرسم

ماچيكم بهسهر پشتى دهستهوه،

ليكم له چالى كهمهتر،

چىپەم لە ناو ستىئانەكەت

ھەناسەم لەبن بائت،

دېرە شەرىكەم بە پووزتەوہ و

تاللىك لە قزى سپىم، بەسەر گۆپكى مەمكتەوہ،

جىبەيلىم . (۱۱۳)

لەم شىعەردا شاعىر بە بىنىنى جەستەى رووتى ژنىكەوہ، لىك لە دەمىيەوہ ناوہستى، بەئام نايەوئ لىكى لەزەت

لە نىو دەمىدا بەفېرۇ بېروات، بۇيە ئەو لىكە وەكو كەرەسەيەكى نەرم و فىنككەرەوہ بۇ لىستەوہى چاللى

كەمەرى ژنەكە بەكار دەبات، ھەرۈەك چۇن تەرايى ماچەكەى لەسەر دەستى دولبەر جىدلىيلىت، لە شىعەرى

(ترى)دا ئەو تامەزرۇيى و لىك رۇاندنە پىچەوانە دەبىتەوہ كاتلىك شاعىر دەلى :

گەئا تەنكەكانەم پىردەكا لە عىشق و دەيانپىچىتەوہ

كە قۇل و باسكەم بە سىلە دەگرن،

تاو لە دەمىدا، دەزى

بە لىك تەرم دەكات و

بە وردە خوئى ناو لەپىيەوہ،

دەمكروژىت . (۳۷۳)

شاعىر لەم شىعەردا قۇل و باسكى خۇى بە قەدى دارمىو چوواندوۋە لەو كاتەى كە بەسىلەى تىرىش دەگرن، قۇل

و باسكىك كە ئەوئەندە وروژىنەر و ھەستەوہرن ھەر لەگەل يەكەمىن بىنىنى ژنىكدا ئا و دەرژىيلىت لە دەمىدا،

بەئام ئەو ئا و تىزانە ئەوئەندە ناخايانلىت، كە بەسەر قۇل و باسكى نىرىنەكەوہ سەرف دەكرىت، واتە ژنەكە بە

لىكى دەمى ئەو شوئىنەى نىرىنەكە دەلىسىتەوہ .

جوئە و رەفتار و وروژىنەرە ئىرۇتىكەكان :

لەم كۆمەلە شىعەردا شاعىر پانتايىەكى فراوانى بۇ جوولە سىكىسى و رەفتارە ئىرۇتىكەكان تەرخان كردوۋە،

ئەمەش لەبەر ئەوہى ئەدەبىياتى ئىرۇتىك بىرىتى نىيە، لە نىشاندان و خستەنە رووى سىكىسىكى تەواو رووت و بى

ھەست، كە بەشىوہىەكى ئازەئىانە، يا سەرىپىيانە ئەنجام بدىت، بەلكو ھەولداوہ دىمەنەكانى لە رىگەى جوولە

ھەست بىزىنەكان ئەنجام بدات، شاعىر جۇرىك لە رۇمانسىيەتى جووت بوون و تىكەئابوون لەنىوان رەگەزەكان

بەرھەم دەھىيلىت، تاوہكو خوئىنەرى دەقەكان چاوى خىل نەبىت بەدىار چەند دىمەنىكى دووبارەكراوہ، چونكە

سىكىسكردن جۇرەكانى بە پىي جىاوازى خاسىيەت و چىژە تايبەتەكانى مرۇقەكان گۇرئانكارى بەسەردادىت،

بىگومان شاعىرىش چاوكراوہ و شارەزابوۋە لە بەكارھىنانى ئەو ستايل و فۇرمانەى كە لە سىكىسى باودا كەمتر

ئاورپان لىدراوہتەوہ، لەوہشەوہ سەركەوتنى بەدەست ھىناوہ لە لكاندى خوئىنەر بەھەست و واتاى دەقەكانەوہ،

قوباد نىگارى رووت بوونەوہى ژن بە چەند جۇرىك دەنەخشىيلىت، كەم تا زۇر ھەر يەكلىك سەرسام دەكات

بەراددەى رۇمانسىيەتەكەى، لە شىعەرى وئىنە و پىي جەلكانت)دا قوباد كۆمەلە چۆلەكەيەك دەكاتە كارەكتەرى

سەركەى بۇ ئەنجامدانى رووتكردنەوہى ژنىك و ھەلخستنى جەلكانى :

دەمە و ئىواران،

پۇلىك چۆلەكە دىن و بە دەنووك، رووت رووت دەكەنەوہ

له باخچه،

جله گانت به شهونم دهشون

به سهر لقي جريومه هه لي دهواسن . (۷۲)

له شيعريكي ديكه دا شاعير سه ما و ره قسي ژنيك له نيوه شهويكي تاريخدا به بيان دهكات :

له تاريختري شهودا ...

كه به رووتي سه ما دهكات

به ر په نجه ره كه ي،

پر دهبيت له پياواني هه تاو . (۱۵۵)

به لام نهو شهوه تاريخه نهنگوسته چاوه رووناك دهبيتته وه به نوور و تيشكي پياوه شههوانيه كان و پياوانه ي له

كون و درزي په نجه ره تاريخه كه ره ته ماشاي سه ماي رووتي ژنيك دهبن، كه ليوانليوه له جواني، به لام ژووره كه

نه وهنده تاريخه ته نيا نووري جهسته ي له دره وه دهبينريت، بويه ش پياواني شه هوهت په پوله ناسايه روونكي ناو

نهو ژووره دين .

له شيعريكي تر دا شاعير دهنگي رووت بوونه وه ي ژنيك كه دهنگي كه مردوو له گوږ ديني ته دره وه له بوږژان و

وهنه وزيكي چركه ييه وه ناگاي دهكاتته وه :

بوژابووم،

كه گويم له چرپه چرپي

رووت بوونه وه ي

تو بوو . (۲۱۸)

جواني و ناسكي نه م شيعره له وه وه دره ده كه وي ت، كه شاعير غه ريزه ي سيكس به رزتر له غه ريزه ي خه و

نيشانده دات، واته ني رينه يه كه ناماده يه له پيناو رووت بوونه وه ي ژنيك و دهنگي نهو رووت بوونه وه يه، دهست له

خوشترين چركه ساتي خه و به ريدات، له وي نه يه كي ديكه ي خه ياليدا قوباد نه مجاره ژن به رووتي له نيو تارمايي

شوشه ي شه رابه كه ي به رده مي ده بيني :

به ته نيا مه ست ده بم ...

نهو ژنه به رووتي،

دهر ژيته پيكه كانمه وه

نهو ژنه

له ناو ستيا نيكي ره شدا

پارچه هه لا هه لا بووه كاني دل م

كو دهكاتته وه . (۲۶۹)

له شيعري (صابوون چون هه لنا خليسكي ت) شاعير سه ري سوږ ده مينيت له رووت بوونه وه ي ژنيك له نيو

حه مامدا :

كه تو له نيو حه مامه كه دا، رووت ده بيتته وه

پيم سه يره چون،

بوومەلەرزەيەك، بە پەلە ۱۲ بە پېوانەى ئىرۇس

دنيا سەرەوبىن ناكات، ئەى يار . (۲۸۱)

قوباد دۇشى دادەمىنەت لە بىننى روت بوونەوەى ژنىك لە ھەمامىكدا، ژنىك كە خال بە خالى جەستەى برىتتە لە جولاندىنى ھەست و سەراپاى كەلوپەلەكان بە بىننى چىژىكى ئىرۇسىيان بۇ دروست دەبىت و دەكەونە جوولەو و خەرىكە پىكەو و بوومەلەرزەيەكى ئىرۇسى بەرپاكەن و ئەو جىھانە بشىوېنن، لەتاو بىننى ئەو جەستە روتە سىجراوېيە، لە شىعەرىكى دىكەدا شاعىر شىوەى خۇى دەگۆرۇ بۇ گىاندارىكى وەكو پشىلە و لەبەر دەرگاى ھەمامى ژنىك خۇى گرمۇلە دەكات، تا گوېى لە خورە خورۇ روت بوونەوەى ژنىك بگرىت :

دەبەم بە پشىلە،

لەبەر قاپى ھەمامەكەتانا پالەدەكەوم

گوئى لە خورە خورۇ،

روت بوونەوەت دەگرم . (۴۰۱)

ئە نجام

لە كۆتايى ئەو لىكۆلنەيەدا گەشىتووين بە چەند ئەنجامىك، كە لە خوارەوەدا لە چەند خالىك كورتىيان دەكەينەوە:

۱- قوباد بە دەسپىشخەرتىن شاعىرى ھاوچەرخ دادەنرىت لەبوارى نووسىنى شىعەرى ئىرۇتىكىيەو، لەبەرئەوەى بەھىچ شىوەيەك سلى نەگردۆتەوە لە سانسۆرە كۆمەلەئىتەى و ئايىنى و سىياسىيەكان، ئەوەى بە خەيالدا گوزەرى كردووە بە زمان دەرىپو.

۲- قوباد لەو كۆمەلە شىعەردە بە پىچەوانەى شاعىرانى پىش خۇى نەيوستووە تەنيا وئەيەك بكىشەت لە دەورى ئەندامى زاوژى مېينە بخولتەو، بەلكو پەى بردووەبە ھەموو وردەكارىيەكانى جەستەى ژن و توانىوئەتى بەشىوئەيەكى فراوان بىناى ەندازەى جەستەى مېينە بكىشەت، واتە ژن لاي ئەو پارچىيەكى يەكگرتووى لىك دانەپراو.

۳- قوباد لەم كۆمەلە شىعەردە كۆشى ئەوەى كردووە كە بگات بە ئىرۇتىكىيەتى دەق تا دەقەكەى بېتە دەقكى ئىرۇتىكى، لەبەرئەوە دەرگاى دەقى ئاوەلدا كردووە بەرووى ناوەرۆكەو، زياتر لەوەى يارى و تەسەنوع بە زمان بكات.

۴- لە ھەندى شىعەركانى ئەو كۆمەلەيەدا شاعىر وەكو كەسايەتتەكى فېتشتى دەردەكەوئى، كە بە دەركەوتنى بچووكترىن جل و بەرگ و كەلوپەلى ژنانە دەورژىت، يا ھەزەكات خاوەندارىيان بكات.

۵- جوولە و رەفتارە وروژنەرەكانى جەستە و شلەمەنىيەكانى تايبەت بە لايەنى سىكس لەو كۆمەلەيەدا گرېنگى بەرچاويان پىدراو.

۶- سى جوور ئىرۇتىكا لەو كۆمەلە شىعەردە دەتوانرىت جىابكرىتەو ئەوانىش: ئىرۇتىكاى ماددى و رۇحى و جل و بەرگن.

۷- لاي قوباد بەپىي رېزبەندى ئەندامە سىكسىيەكان(مەمك)زياتر لە ھەموو ئەوانىر باسى لىوئەگراو، ھەرەك چۆن لە جل و بەرگىشدا سوخمە بە ھەمان شىوە زۆرتىن جار تىشكى خراوتە سەر.

سهرچاوهكان

- ۱- ادبيات اروتیک و ادبيات پورنوگرافیک، ناصر غيايی، ۲۰۱۰، www.zamaanah.com
- ۲- اسیب شناسی هماغوشی اروتیسم مدرن با جان و روانی ایرانی، داریوش برادری، ۲۰۱۳، www.sateer.de
- ۳- الایروتیکیه، فلیحه حسن، ۲۰۱۰، www.alnoor.se.
- ۴- الایروتیکیه و الشعر الایروتیکی، مهدی نصیر، ۲۰۱۲، www.qabaqaosayn.com.
- ۵- الجنس فی القرآن الکریم، محمود خلیل، ۲۰۰۹، www.mamood khalil.com.
- ۶- الشخصیه الفیتشیه، اسعد الاماره، جریده حوار المتمدن، عدد ۱۲۲، ۲۰۰۵.
- ۷- ئەدهبیاتی ئیروتیک له بازنه‌ی کوفر و یاخی بووندا، به‌رنامه‌ی ته‌له‌فزیوونی ریگا، ئاماده‌کردنی: نارین روسته‌م، ئابی ۲۰۱۵.
- ۸- ئەفسانه‌ی خواگان، زیۆس، شجاع الدین صفا، و: عومهر رسول خدر، چ، خانه‌ی قانع، سلیمانی، ۲۰۰۵.
- ۹- اروتیسم در ادبیات، عباس معروفی، ۲۰۰۷، www.maroufi.malakut.org
- ۱۰- ئیروتیک له ئەدهبی فۆلکلۆری کوردیدا، پێشپه‌وه‌ی سه‌ید برایمی، چ، بنکه‌ی گه‌لاوێژ، سلیمانی، ۲۰۰۸.
- ۱۱- ئیروتیک له شیعری حه‌مامی شێرکو بیکه‌سدا، د. ده‌ریا حه‌وێزی و د. هاوژین صلیوه، چ، چاپخانه‌ی شه‌هاب، هه‌ولێر، ۲۰۱۵.
- ۱۲- ئیروتیک له شیعری نالیدا، زانا خه‌لیل، چ، ئاراس، هه‌ولێر، ۲۰۱۲.
- ۱۳- چاکه‌تیک له گۆنه‌ ده‌کر، قوبادی جه‌لیزاده، شیعری، چ، بلاوکراره‌ی ده‌زگای جه‌مال عیرفان، سلیمانی، ۲۰۱۵.
- ۱۴- پرووته‌مه‌نی له شیعری ئەخته‌ردا، پێشپه‌وه‌ی سه‌ید برایمی، گ. کو‌سار، ژ، ۲۰۰۸.
- ۱۵- پرووخساری پرووتی ئافه‌رتی عه‌ره‌ب، د. نوال السعداوی، و: زه‌روان، چ، ده‌زگای وه‌رگی‌ران، هه‌ولێر، ۲۰۰۶.
- ۱۶- ژن و پیاو و ئاگاری سی‌کس له‌ لانکه‌ی شارستانیه‌ ته‌کاندا، ویل دیوران‌ت، و: دلشاد خو‌شناو خو‌شناو، چ، چاپخانه‌ی یاد، سلیمانی، ۲۰۱۱.
- ۱۷- سه‌ره‌تاکانی ئەدهبی کوردی، د. مارف خه‌زنه‌دار، گ. کاروان، ژ، ۹۳، ۱۹۹۲.
- ۱۸- سی‌کس له‌ ئایینه‌کانی جیهاندا جیفری بارنده‌ر، و: سه‌عید خه‌رپانه‌یی، چ، چاپه‌مه‌نی گه‌نج، سلیمانی، ۲۰۱۱.
- ۱۹- شعله‌ی دوزبانه، عشق و اروتیسم، اوکتاویوپاز، ترجمه به‌روز سفدری، www.behrouz safdari.com.
- ۲۰- شیعری ئیروتیکی کوردی سه‌ره‌تا و سه‌ره‌ئدان لای نالی، ئەده‌ب، شیخ ره‌زا دا، سه‌نگه‌ر نازم حسین، باسی ده‌رچوون، زانکۆی گۆیه، ۲۰۱۱.
- ۲۱- فی الادب الایروتیکی، امال عواد رمچان، ۲۰۱۳، www.almothaqaf.com.
- ۲۲- علم النفس و الادب، د. سامی الدروبی، چ، دارالمعارف، مصر، ۱۹۷۲.
- ۲۳- قوبادی جه‌لیزاده، پاشای شیعری ئیروتیک، حممه‌سه‌عید حه‌سه‌ن، رۆژنامه‌ی باس نیوز، ژ، ۲۳۷، ۲۰۱۵.
- ۲۴- قوبادی جه‌لیزاده، چاوپیکه‌وتن: رېزان صالح، ۲۰۱۰-۲۰۳۰، سلیمانی
- ۲۵- قوبادی جه‌لیزاده، چاوپیکه‌وتن له به‌رنامه‌ی دیدگای ته‌له‌فزیوونی .
- ۲۶- گۆماری ئەفلاتوون، و: سو‌ران عومهر، مه‌هدی حه‌سه‌ن، رېبوار قاره‌مانی، چ، ده‌زگای وه‌رگی‌ران، هه‌ولێر، ۲۰۰۶.
- ۲۷- Kamasutra,anne hopper, new version ۲۰۱۶

٢٨- مه م و زيني نه حمه دى خانى، پيشه كى و له چاپدانه وهى نه جاتى عه بدولله، ئاراس، ههولپير، ٢٠٠٨.

٢٩- مه م و زين، هه ژار شهرحى ليكر دووه، چاپى دووه م، ئاراس، ههولپير، ٢٠٠٨.

الملخص

هذا البحث تحت عنوان (الايروتيكية في مجموعة قصائد اشترى ستره قديمه ل قباد جليزاده) فهي الدراسة النقدية التطبيقية حول تجليات الايروتيكية في شعر (قبادي جليزاده) متكونة من المقدمة والفصلين رئيسيين. وفي الختام مجموعة من النقاط عرضت هذه القصيدة الذي وصل اليها الباحث في لب الموضوع. في القسم الاول تم توضيح مفهوم و مصطلح و تعريف (ايروتيك) و تاريخ الايروتيك في الادب و الفن، مع هذا شرح ظهور الادب الايروتيكي في الادب الكوردي. اما القسم الثاني هو تطبيقيا الاكثر، تم شرح انعكاس و تجليات الايروتيك في مجموعة اشعار (اشترى ستره قديمه) بدقة.

Abstract

This research under the title (Erotic poems in the group bought an old jacket for Ghobad Jlizadh) are applied critical study about the manifestations Erotic in poet (Ghobadi Jlizadh) is composed of the introduction and conclusion chapters Riisien.ovy set of points offered this poem by the researcher , who arrived in the heart of the matter.

In the first section it was to clarify the concept and the term and definition (Erotic) and the date of Erotic in literature and art, with this explanation of the emergence of erotic literature in Kurdish literature.

The second section is the most applied , is explained reflection and manifestation of Erotic in the notification of a group (bought an old jacket) accurately .